

Dosarul nr. 1a-758/21
Nr. generat de PIGD - 1-15150902-02-1a-08042021
Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani)
Judecător: Cazacu Grigorii

DECIZIE
În numele Legii

20 ianuarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău

Având în componența sa:

Președintele ședinței, judecător:

Oxana Robu

Judecători:

Igor Mânăscuță și Marcel Juganari

Grefier:

Doina Rusu

Cu participarea:

Procurorului:

Vitalie Călugăreanu;

Avocatului Armanu-Ghemu Ludmila, în interesele inculpatului Savaș Zeki;

A examinat în ședință publică în ordine de apel, apelul declarat de apărătorul Armanu-Ghemu Ludmila în interesele inculpatului Savaș Zeki împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 17 decembrie 2020 adoptată în cauza penală de învinuire a lui **Savaș Zeki** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod Penal,

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

Judecarea cauzei penale în prima instanță de la 12.05.2015-17.12.2020;

Judecarea apelului la Curtea de Apel Chișinău de la 08.04.2021-20.01.2023;

Procedura citării a fost legal executată.

Apărătorul Armanu-Ghemu Ludmila a solicitat admiterea apelului declarat în interesele inculpatului Savaș Zeki împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 17 decembrie 2020 pe motivele de fapt și de drept indicate în cererea de apel.

Acuzatorul de stat Vitalie Călugăreanu a pledat pentru respingerea apelului declarat de apărătorul Armanu-Ghemu Ludmila în interesele inculpatului Savaș Zeki, ca fiind nefondat, cu menținerea sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 17 decembrie 2020 fără modificări.

Asupra apelului declarat de apărătorul Armanu-Ghemu Ludmila în interesele inculpatului Savaș Zeki împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 17 decembrie 2020, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău –

C O N S T A T Ă:

Soluția și argumentele instanței de fond:

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău (sediul Rîșcani) din 17 decembrie 2020, Savaș Zeki (născut la *****, IDNP *****, originar din *****, cetățean al Turciei, de naționalitate turcă, studii superioare, căsătorit, fără persoane la întreținere, supus militar, neangajat în câmpul muncii, domiciliat în mun. Chișinău, bd. *****, anterior nejudecat) a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul Penal al Republicii Moldova și i s-a stabilit în baza acestei norme o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 8 (opt) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita activități ce țin de administrarea bunurilor și a mijloacelor financiare pe un termen de 3 (trei) ani.

Termenul de executare a pedepsei sub formă de închisoare aplicată lui Savaș Zeki, s-a dispus de calculat din momentul reținerii acestuia, după rămânerea definitivă a sentinței.

Termenul executării pedepsei complementare sub formă de privare de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita activități ce țin de administrarea bunurilor și a mijloacelor financiare se calculează din momentul executării pedepsei principale.

Acțiunea civilă a părții civile Ozdemir Osman se admite în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a constatat că, la 25.11.2013 Savaș Zeki aflându-se în incinta restaurantului „McDonald’s” amplasat pe str. Alecu Russo, 2, mun. Chișinău, prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune în proporții deosebit de mari, sub pretextul că primește banii cheș, deoarece conturile SRL „ICHESAL” sunt blocate, pentru covoarele realizate întreprinderii turcești I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi, voalând această înșelăciune cu promisiunea că va semna recipisa corespunzătoare mai târziu deoarece nu are cu el ștampila SRL „ICHESAL” și că banii primiți î-i va introduce pe contul întreprinderii sale, ilicit a dobândit de la cet. Ozdemir Osman Dursun bani în sumă de 22 271 dolari SUA, care conform cursului oficial al BNM la data de 25.11.2013 constituie 290859,26 lei, după ce banii dobândiți ilicit, nu i-a introdus pe contul SRL „ICHESAL”, însă i-a folosit în scopuri personale, cauzând în rezultat părții vătămate Ozdemir Osman Dursun o daună în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 290859,26 lei, iar ulterior, la 22.09.2014 executorul judecătoresc în baza ordinului de încasare tară procedură judecătorească (dosarul nr.*****), necătînd la faptul că deja primise banii pentru marfa livrată, repetat a încasat forțat direct de la întreprinderea turcească I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi în beneficiul SRL „ICHESAL” bani în sumă de 22 271 dolari SUA pentru același lot de marfa livrat anterior.

Tot el, continuându-și acțiunile sale criminale, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane și însușirea lor ulterioară, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și admitând în mod conștient survenirea acestora, în perioada 09-12 iunie 2014, aflându-se în incinta restaurantului „McDonald's” amplasat pe str.Alecu Russo, 2, mun.Chișinău, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul că un alt stoc de covoarele care urmează a fi realizat întreprinderii turcești I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi este blocat în punctul vamal din Republica Moldova iar pentru transferarea mărfii are nevoie de 7500 dolari SUA pentru achitarea datoriilor fiscale și 7500 dolari SUA care urmează să fie depuse pe contul serviciului vamal, voalând această înșelăciune cu promisiunea că va semna recipisa corespunzătoare mai târziu deoarece nu are cu el ștampila SRL „ICHESAL” și că banii primiți î-i va introduce pe contul întreprinderii, la fel invocând faptul, că conturile SRL „ICHESAL” sunt blocate, ilicit a dobândit de la cet. Ozdemir Osman Dursun bani în sumă de 15 000 dolari SUA, care conform cursului oficial al BNM la rata medie în perioada 10.06.2014 - 12.06.2014, constituie 208844 lei, după ce banii dobândiți ilicit, nu i-a introdus pe contul SRL „ICHESAL”, însă i-a folosit în scopuri personale, cauzând în rezultat părții vătămate Ozdemir Osman Dursun o daună în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 208446 lei.

Astfel, instanța de judecată încadrat acțiunile inculpatului **Savaş Zeki** în săvârșirea infracțiunii prevăzute de **art. 190 alin. (5) din Codul penal, escrocheria**, *adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune în proporții deosebit de mari.*

Solicitările apelantului:

3. Împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 17 decembrie 2020 a declarat apel apărătorul Armanu-Ghemu Ludmila în interesele inculpatului Savaş Zeki, solicitând: admiterea apelului, casarea integrală a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Savaş Zeki să fie achitat.

În motivarea cerințelor sale, avocatul a invocat următoarele aspecte:

- consideră sentința nominalizată ca fiind eronată, neîntemeiată, lipsită de suport normativ și factual, rezultă din aprecierea subiectivă și incompletă a probelor puse la baza emiterii ei și a legislației în vigoare. Instanța de fond la examinarea cauzei penale nu a ținut cont de circumstanțele cauzei, nu s-a expus asupra probelor prezentate de apărare și a pus la baza sentinței de condamnare exclusiv declarațiile părții vătămate și a unui martor, a cărui declarații sunt contradictorii;

- susține apărătorul că instanța de fond nu a dat apreciere cuvenită prevederilor art. 385 alin. (1) și art. 394 alin. (1) Cod de procedură penală, iar concluziile primei instanțe

cu privire la condamnarea inculpatului Savaş Zeki în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod Penal, sunt eronate în contextul înaintării de către procuror a unei învinuiri formale, convenționale și bazată doar pe presupuneri și cu atât mai mult contradictorii;

- relevă apărătorul că unica concluzie a instanței de fond la argumentele apărării în susținerea poziției de achitare a inculpatului s-a rezumat doar la faptul că partea vătămată a dat declarații sub jurământ și nu mai este necesară demonstrarea faptului dacă acesta la data de 25.11.2013 și 09-12.06.2014 deținea sau nu permis de ședere pe teritoriul țării, fapt ce contravine principiului unui proces contradictoriu și egalității armelor în proces, or pînă în prezent nu se cunoaște cu precizie dacă partea vătămată Ozdemir Osman s-a aflat sau nu pe teritoriul Republicii Moldova în data de 25.11.2013 și 09-12.06.2014;

- subliniază partea apărării că instanța de fond a stabilit vinovăția inculpatului Savaş Zeki condamnându-l la 8 ani închisoare în penitenciar de tip închis, doar în baza declarațiilor părții vătămate Ozdemir Osman și martorului Ertuk Nevzad, însă nu a ținut cont de faptul că declarațiile părții vătămate și ale martorului legate de locul, data, ora transmiterii sumei de bani către Savaş Zeki sunt contradictorii, or partea vătămată Ozdemir Osman declară că s-a întâlnit cu Savaş Zeki la McDonalds pînă la orele 10.00 dimineața, iar martorul confirmă că și suma de 22000 dolari și 15000 dolari au fost transmise după masă, ora nu ține minte. La fel, ultimul declară că a doua tranșă a fost transmisă în mașină și nu în localul McDonalds;

- mai indică apelantul că în cazul în care se demonstra transmiterea cărorva sume bănești la o anumită dată, oră și loc, organul de urmărire penală urma să atribuie calitatea de parte vătămată nemijlocit proprietarului banilor – companiei turcești I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi și nu persoanei fizice Ozdemir Osman căruia acest drept nu-i aparține sub nici-o formă, fapt ce demonstrează în opinia apărătorului caracterul vădit nejustificat al acțiunilor/inacțiunilor organului de urmărire penală, acestea fiind manifestate prin începerea și desfășurarea procesului penal în lipsa părții vătămate reale;

- susține apărătorul că persoană fizică Ozdemir Osman nu a demonstrat că, compania turcă I.M.T. „Diş Ticaret Limited Şirketi” care i-ar fi transmis bani cash spre achitare către compania moldovenească SRL „ICHESAL” pentru importul covoarelor țesute manual, după achitarea către executorul judecătoresc, în baza ordinului de încasare fără procedură judecătorească din 22.09.2014 (dosarul *****), ar fi solicitat încasarea de la dînsul a acelei sume de bani achitate către SRL „ICHESAL” - în mărime de 22 271 dolari SUA sau să dovedească că a achitat către firmă suma dată, fapt pentru care în prezentul proces să se considere parte vătămată. Partea vătămată nu a demonstrat faptul că, la data de 25.11.2013 și respectiv, 09-12 iunie 2014 s-a aflat pe teritoriul Republicii Moldova, deși apărarea a invocat acest moment și a solicitat să fie verificat, la fel nu a demonstrat motivul aflării pe teritoriul RM, dacă deținea sau nu un permis de ședere valabil, viză, etc., în temeiul Legii nr.200 din 16.07.2010 privind regimul străinilor în RM, or din Procesul-verbal de audiere a părții vătămate din 10.10.2014 (f.d. 17-18, vol.I) rezultă că a fost identificat doar în baza pașaportului nr. *****. La fel, partea vătămată nu a demonstrat cum a introdus în țară, prin intrări unice așa sume mari în numerar, fără a-i declara la vamă, or în prezent se permite introducerea în țară a numerarului fără a-l

declara pînă la suma de 10 000 euro, iar la perioada anilor 2013-2014, această sumă era mult mai mică, restul urmau a fi declarați, prin completarea unui formular tipizat DV-6, în baza căruia urma să fie eliberat formularul tipizat TV-28, în cazul depistării numerarului care depășește pragul valoric de 10.000 de euro, persoanele care nu declara sunt sancționate contravențional sau penal, după caz, iar diferența nedeclarată poate fi confiscată. Evidența circulației transfrontaliere a numerarului reprezintă o măsură necesară pentru prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și a infracțiunilor de contrabandă;

- la fel, în cererea de apel se mai menționează că partea vătămată a prezentat organului de urmărire penală Obligațiunea din 22.11.2013 și din 06.06.2014 (f.d.29-30 vol. I), însă din conținutul acestora nu este clar cui îi este adresată, nu este aplicată semnătura și ștampila directorului firmei I.M.T. „Diş Ticaret Limited Şirketi”, fapt ce denotă că este un act unilateral, semnat doar de Ozdemir Osman Dursan, care nu este autentificat și care creează prezumția că putea fi întocmit oricînd, oriunde, inclusiv după depunerea plîngerii și începerea urmăririi penale;

- notează apărătorul că urmau a fi apreciate critic declarațiile unicului martor audiat în ședința de judecată, Ertuc Nevzat Mustafa Sabri, (f.d.76 vol. II), deoarece în primul rînd declarațiile acestui martor sunt contradictorii cu cele ale părții vătămate și în al doilea rînd, însăși martorul declară că era angajat al companiei din Turcia, în calitate de expert covoare și totodată fiind administrator și în compania din Republica Moldova, fiind astfel, într-un conflict de interese și nu se cunoaște pe care parte a apărât-o în prezenta speță. Totodată, la f.d.77, martorul invocă faptul că, nu a primit salariu de la SRL ICHESAL, dar de la Osman Ozdemir și alte persoane din Turcia, fapt ce prezumă că martorului fiindu-i achitat salariu de partea vătămată putea să facă declarații în favoarea acesteia;

- afirmă apelantul că, organul de urmărire penală nu a ținut cont de circumstanțele cauzei, neîntemeiat nu a dat curs cererilor depuse de partea apărării în vederea identificării circumstanțelor de fapt, în vederea identificării faptului dacă învinuitul a comis sau nu fapta, prin obținerea de noi probe sau prin compararea acestora, fapt ce a dus la o examinarea superficială a cauzei penale, iar instanța de fond nu a cercetat cauza inclusive sub aspectul dat, lăsînd impresia persoanei că nu este auzită, precum și a unui tipic dosar „la comandă”. Astfel, la data de 26.06.2015, în REI-1 al IP Rîșcani a fost înregistrat procesul penal nr.20150201424, în baza denunțului avocatului V. Țaulean, în interesele lui Zeki Savaş, prin care a solicitat să fie întreprinse măsuri pentru atrage la răspundere pe cetățeanul de origine turcă, Ozdemir Osman Dursan, în baza art.311 alin. (2) Cod Penal, pentru faptul că la 25.09.2014 a depus un denunț fals la Procuratura s. Rîșcani mun. Chișinău, ca urmare a acestuia a fost pornită urmărirea penală în temeiul art.190, alin.5 CP, în privința cetățeanului de origine turcă, Savaş Zeki și cetățeanului RM, Savaş Irina. Prin ordonanța procurorului în Procuratura Rîșcani, mun. Chișinău, Buinovski Daniela din 13.07.2015 s-a dispus refuzul în pornirea urmăririi penale și clasarea procesului penal nr.20150201424 din motiv că fapta nu întrunește elementele componenței de infracțiune. Fiind contestate ordonanțele în temeiul art.313 CPP prin încheierea Judecătoriei mun. Chișinău sediul Rîșcani din 28.12.2015 a fost respinsă ca

neîntemeiată plîngerea avocatului V. Țaulean în interesele lui Savaş Zeki. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18.04.2016, dosar nr. 21 r-162/16 (f.d.135-143 vol. II) a fost admis recursul avocatului V. Țaulean în interesele lui Savaş Zeki, casată încheierea Judecătoriei mun. Chișinău sect. Rîșcani din 28.12.2015 și remisă cauza în adresa Procuraturii mun. Chișinău, sect. Rîșcani pentru lichidarea neajunsurilor. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18.04.2016, irevocabilă s-a constatat că organul de urmărire penală a examinat superficial plîngerile lui Savaş Zeki. fără a audia petiționarul și pe Ozdemir Osman Dursan, fără a dispune efectuarea unei analize ample a declarațiilor, fără a stabili existența sau inexistența componentei de infracțiune în acțiunile sau inacțiunile lui Ozdemir Osman Dursan, fiindu-i îngrădit lui Savaş Zeki accesul la justiție, garantat de Constituția RM și CEDO, fiindu-i încălcat dreptul la un proces echitabil care constituie vici fundamentale ce afectează hotărârile procurorilor din 13.07.2015 și 11.09.2015. Prin urmare, această decizie denotă odată în plus că, organul de urmărire penală, Procuratura Rîșcani s-a eschivat totalmente de la examinarea tuturor cererilor din partea lui Savaş Zeki și inclusiv pînă în prezent, ultimul nu a fost citat pentru a fi audiat pe marginea denunțului pe Ozdemir Osman Dursan;

- în continuare, apelantul critică probele acuzării enumerate în Procesul-verbal de ridicare din 10.10.2014 și Ordonanța de anexare a documentelor la cauza penală (f.d.25-48 vol.I) și anume, copia obligațiunii cet. Osman Ozdemir din 22.11.2013 în limba turcă pe una filă și copia traducerii acesteia pe una filă, copia obligațiunii cet. Osman Ozdemir din 06.06.2014 în limba turcă pe una filă și copia traducerii acesteia pe una filă, originalul certificatului de autorizare din 08.11.2011 a I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi în limba turcă pe una filă și traducerea acestuia pe una filă, duplicatul certificatului de înregistrare a firmei I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi în limba turcă pe una filă și traducerea acestuia pe una filă, copia facturii din 01.08.2012 în limba turcă pe una filă și copia traducerii acesteia pe una filă, copia facturii din 19.02.2014 în limba turcă pe una filă și copia traducerii acesteia pe una filă, copia facturii din 01.08.2013 în limba turcă pe una filă și copia traducerii acesteia pe una filă, copia facturii din 29.11.2011 în limba turcă pe una filă și copia traducerii acesteia pe una filă, copia scrisorii recomandate nr. 3000019418206, în limba turcă pe una filă și copia traducerii acesteia pe una filă, copia ordinului de încasare fără procedură judecătorească, dosar nr. *****, în limba turcă pe una filă și copia traducerii acestuia pe una filă, copia certificatului fiscal a firmei I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi în limba turcă pe una filă și copia traducerii acestuia pe una filă, afirmînd că acestea nu demonstrează în nici-un mod vina inculpatului în săvîrșirea faptei incriminate;

- menționează partea apărării că, în acțiunile/inacțiunile lui Savaş Zeki lipsește latura obiectivă ca element al infracțiunii, manifestată prin lipsa înșelăciunii și abuzului de încredere, nici măcar nu a fost probat faptul că în zilele respective, a participat Savaş Zeki la întîlnirile cu Ozdemir Osman, la fel nu a fost probat dacă ultimul era în țară la acel moment și dacă deținea un permis de ședere, deși a fost solicitat prin cereri în repetate rînduri de apărare, însă au fost respinse neîntemeiate, astfel inculpatul fiind lipsit din start de drepturile sale procesuale, or altă soluție legală învinuitul nu a avut decît să solicite prin cereri aportul organului de urmărire penală/ instanța de judecată la colectarea

probelor, care ar demonstra lipsa vinovăției, or nu putea Ozdemir Osman să transmită sume bănești lui Savaş Zeki dacă primul nu se afla pe teritoriul Republicii Moldova în perioadele indicate;

- organul de urmărire penală nu a stabilit când exact ar fi fost comisă fapta, or din conținutul rechizitoriului rezultă că, „în perioada 09-12 iunie 2014, aflându-se în incinta restaurantului „McDonald's”, Savaş Zeki ar fi dobândit ilicit de la cet. Ozdemir Osman Dursan bani în sumă de 15 000 dolari SUA, iar martorul audiat la fel nu indică o dată exactă, iar incertitudinea privind timpul săvârșirii infracțiunii a dus și la faptul că de către organul de urmărire penală nu a fost solicitată informația despre aflarea persoanelor implicate (inculpat și partea vătămată) în țară pentru a demonstra întâlnirea lor, nu au fost solicitate înregistrările video din localul indicat de partea vătămată și nu s-a solicitat interceptările telefonice a celor doi pentru a demonstra faptul că într-adevăr au discutat și au stabilit întâlnirea respectivă, mai mult ca atât de pe ce cartele SIM (număr de mobil) moldovenesc sau turcesc ar fi discutat;

- la fel, apărătorul susține că la faza de urmărirea penală au fost admise multiple încălcări de procedură, care duc la nulitatea acțiunilor procesuale efectuate, despre care apărarea a obiectat în repetate rânduri, însă de fiecare dată au rămas fără examinare, fie au fost respinse neîntemeiat, iar instanța de fond nici nu a găsit de cuviință să se expună asupra acestor încălcări: Astfel, la data de 23.10.2014 (f.d.144 vol. I) de către apărătorul lui Savaş Zeki a fost depusă o plîngere către procurorul Rusu Oleg, prin care a solicitat să fie anulat procesul verbal de reținere a lui Savaş Zeki din 22.10.2014 și în regim de urgență să fie verificată circumstanța dacă în perioada 25.11.2013 și 09-12.06.2014, cetățeanul turc Ozdemir Osman s-a aflat pe teritoriul Republicii Moldova, pentru a verifica versiunea unui denunț calomnios din partea ultimului, însă la data de 03.11.2014 prin ordonanță, procurorul a respins parțial această plîngere și deși a admis plîngerea apărării în partea verificării circumstanței dacă în perioada 25.11.2013 și 09-12.06.2014 cetățeanul turc Ozdemir Osman s-a aflat pe teritoriul Republicii Moldova, pînă în prezent nu a întreprins nimic în vederea stabilirii circumstanței date. Reținerea cetățeanului străin SAVAS Zeki la data de 22.10.2014, în timp ce acesta s-a prezentat benevol în fața organului de urmărire penală pentru a face declarații a fost ilegală, iar respingerea plîngerii apărătorului prin ordonanța din 03.11.2014, la fel este contrară legii și emisă cu încălcarea gravă a drepturilor persoanei bănuite, în lipsa probelor concludente, cu încălcarea competenței după materie, contrar art. 270 CPP, în baza unui denunț calomnios și contrar prevederilor art.274 CPP. La data de 17.04.2015 a fost depusă cererea apărătorului în interesele lui SAVAS Zeki (f.d.211 vol.I), cu mai multe solicitări în vederea verificării vinovăției sau nevinovăției persoanei învinuite, iar potrivit ordonanței Procurorului în Procuratura s. Rîșcani, Oleg Rusu, cererea a fost respinsă în totalitate. Astfel, rămînînd fără răspuns toate obiecțiile ridicate de apărare în vederea demonstrării nevinovăției persoanei învinuite și anume: nu a fost verificată modalitatea introducerii în țară, prin vamă de către cetățeanul turc, OZDEMIR Osman a sumelor pretinse a fi transmise inculpatului; nu a fost solicitată o confirmare oficială, bazată pe acte bancare care ar demonstra că sursele bănești au fost extrase legal de pe contul companiei turcești, pentru achitarea către firma moldovenească; nu a fost organizată

confruntarea inculpatului cu partea vătămată, în vederea aflării adevărului, deși a fost solicitată de apărător; nu a fost dispusă autorizarea ridicării convorbirilor telefonice între toți participanții în prezentul proces, inclusiv cu martorii, în vederea constatării și localizării acestora în momentul transmiterii banilor, totodată, o cerere privind interceptarea convorbirilor telefonice, partea apărării a depus-o și în ședința preliminară, însă prin încheierea din 25.01.2016, cererea a fost respinsă, pe motiv că, urmărirea penală a fost finisată și dosarul parvenit în judecată (f.d. 264-265 vol. II);

- mai indică apărătorul că la data de 29.01.2016, cu nr. de înregistrare 4338 a fost depusă cererea de recurs asupra încheierii Judecătoriei sect. Rîșcani din 25.01.2016, care din culpa/neglijența instanței de fond, care era obligată să o expedieze către instanța superioară, o asemenea cerere de recurs nici pîna în prezent nu a fost înregistrată la Curtea de Apel Chișinău și respectiv nu a fost examinată, astfel încălcîndu-i grav lui Savaș Zeki dreptul la un proces echitabil, precum și dreptul de a dobîndi probe cu aportul instanței de judecată;

- prin urmare, apărătorul conchide că atît organul de urmărire penală, cît și instanța de judecată, nu a examinat cauza penală minuțios, complet, obiectiv și multiaspectual, vinovăția inculpatului prin probele administrate nu este dovedită, iar drepturile procesuale ale învinutului au fost încălcate de către organul de urmărire penală. Astfel, ținînd cont de faptul că Savaș Zeki nu a săvîrșit fapta pentru care este învinuit, lipsesc semnele componenței de infracțiune în acțiunile sale, învinuirea adusă este lipsită de suport probator, nu a fost respectat principiul prezumpției nevinovăției, solicită apărătorul achitarea inculpatului.

Argumentele părților:

4. Apărătorul Armanu-Ghemu Ludmila în ședința de judecată în instanța de apel, a solicitat admiterea apelului declarat în interesele inculpatului Savaș Zeki împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 17 decembrie 2020 pe motivele de fapt și de drept indicate în cererea de apel.

4.1. Acuzatorul de stat Vitalie Călugăreanu a pledat pentru respingerea apelului declarat de apărătorul Armanu-Ghemu Ludmila în interesele inculpatului Savaș Zeki, ca fiind nefondat, cu menținerea sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 17 decembrie 2020 fără modificări.

4.2. Inculpatul Savaș Zeki în ședința de judecată în instanța de apel nu s-a prezentat, dar prin cerere scrisă, transmisă instanței de apel prin intermediul apărătorului Armanu-Ghemu Ludmila a solicitat instanței examinarea cererii de apel în absența sa invocînd motive de sănătate și vîrsta înaintată. Totodată inculpatul a comunicat că susține cererea de apel și solicită admiterea acesteia.

Partea vătămată Ozdemir Osman prin cererea depusă în adresa instanței de fond la 30.11.2016 a solicitat examinarea cauzei penale în absența sa menționînd că locuiește permanent în afara Republicii Moldova. Cu referire la prevederile art. 412 alin. (5) Cod procedură penală, instanța de apel a dispus examinarea apelului în lipsa inculpatului și a părții vătămate.

Aprecierea instanței de apel:

5. Examinând sentința atacată prin prisma motivelor de apel formulate, audiind părțile, cercetând materialele cauzei penale, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău consideră necesar de a *admite* apelul declarat de apărătorul Armanu-Ghemu Ludmila în interesele inculpatului Savaș Zeki împotriva sentinței Judecătorei Chișinău (sediul Rîșcani) din 17 decembrie 2020, casînd sentința parțial în latura penală inclusiv din oficiu, în temeiul art. 409 Cod de procedură penală și pronunță în această parte a nouă hotărîre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, reieșind din următoarele considerente:

5.1. În conformitate cu art. 400 alin. (1) Cod procedură penală, sentințele pot fi atacate cu apel în vederea unei noi judecări în fapt și în drept a cauzei, cu excepția sentințelor pronunțate de către instanțele judecătorești privind infracțiunile pentru a căror săvîrșire legea prevede exclusiv pedeapsă nonprivativă de libertate.

5.2. Conform art. 414 Cod de procedură penală, (1) Instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. (2) Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal. Prin urmare, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucît odată declanșat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că, provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor care l-au declarat.

5.3. Potrivit art. 415 alin. (1), pct. 2) Cod procedură penală, (1) Instanța de apel, judecînd cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizii: 2) admite apelul, casînd sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art. 409 alin.(2), și pronunță o nouă hotărîre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță.

5.4. Art. 409 Cod de procedură penală stipulează că, (1) Instanța de apel judecă apelul numai cu privire la persoana care l-a declarat și la persoana la care se referă declarația de apel și numai în raport cu calitatea pe care apelantul o are în proces. (2) În limitele prevederilor arătate în alin.(1), instanța de apel este obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, să examineze aspectele de fapt și de drept ale cauzei, însă fără a înrăutăți situația apelantului.

6. În conformitate cu art. 385 alin. (1), pct. 1)-4) Cod de Procedură Penală, (1) La adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează următoarele chestiuni în următoarea consecutivitate: 1) dacă a avut loc fapta de săvîrșirea căreia este învinuit inculpatul; 2) dacă această faptă a fost săvîrșită de inculpat; 3) dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea; 4) dacă inculpatul este vinovat de săvîrșirea acestei infracțiuni.

Potrivit art. 389 alin. (1) Cod de Procedură Penală, (1) Sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvîrșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată.

Conform art. 394 alin. (1), pct. 5) Cod de Procedură Penală, (5) Partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă: 5) încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, motivele pentru modificarea învinuirii dacă la judecată s-a efectuat așa ceva.

În conformitate cu art. 325 Cod de Procedură Penală, (1) Judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

6.1. Colegiul penal reține că, prin rechizitoriu, Savaș Zeki a fost puși sub învinuire pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod Penal, escrocheria, *adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari.*

Latura obiectivă reținută de organul de urmărire penală în acțiunile inculpaților a fost reținută *”săvârșirea infracțiunii prin înșelăciune și abuz de încredere”*.

Ulterior, prin Ordonanța de punere sub învinuire din 30 noiembrie 2020 (vol. II, f.d. 154-155), acuzatorul de stat i-a incriminat inculpatului Savaș Zeki săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal, **escrocheria**, *adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune în proporții deosebit de mari.*

Instanța de fond, prin sentință a recunoscut inculpatul Savaș Zeki vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal, reținând încadrarea juridică făcută de acuzatorul de stat în Ordonanța de modificare a învinuirii din 30 noiembrie 2020.

Instanța de apel, din analiza textuală a ordonanței de punere sub învinuire din 30 noiembrie 2020 și a sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 17 decembrie 2020 atestă că faptele de săvârșirea cărora se învinuiește Savaș Zeki au fost încadrate potrivit conținutului legal al art. 190 Cod penal, în redacția modificărilor operate prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018, în vigoare din 17 august 2018 – „prin inducerea în eroare” și „prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase”.

Totuși, Colegiul Penal relevă că potrivit art. 8 din Codul penal, caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei. Aspectele evidențiate mai sus prezintă importanță deosebită, deoarece rolul lor este acela de a determina în final încadrarea juridică a faptei imputabilă inculpatului, atât pentru aplicarea corectă a legii penale, cât și pentru modul de desfășurare a judecării acestui dosar, determinând, nu în ultimul rând, concordanța între conținutul legal al infracțiunii și conținutul constitutiv al acesteia.

În jurisprudența sa constantă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului reamintește cu fiecare ocazie posibilă că echitatea unei proceduri se apreciază în raport cu ansamblul acesteia. Vorbind despre importanța încadrării juridice a unei fapte, Colegiul penal face trimitere la dispozițiile art. 6 § 3 lit. a) din Convenție, care exprimă necesitatea acordării unei atenții deosebite notificării „acuzăției” aduse persoanei deferite judecății. Principala problemă adusă în discuție pe orice cauză penală se referă la vinovăția sau nevinovăția

persoanei deferite judecării în raport cu faptele infracționale imputate acesteia prin rechizitoriu.

În sensul art. 296 Cod de procedură penală, rechizitoriul este actul de sesizare al instanței de judecată, care este compus din două părți: expunerea și dispozitivul. Expunerea cuprinde informații despre fapta și persoana în privința căreia s-a efectuat urmărirea penală, analiza probelor care confirmă fapta și vinovăția învinutului, argumentele invocate de învinuit în apărarea sa și rezultatele verificării acestor argumente, circumstanțele care atenuează sau agravează răspunderea învinutului, precum și temeiurile pentru liberarea de răspundere penală conform prevederilor art. 53 din Codul penal dacă se constată asemenea temeiuri. Dispozitivul cuprinde date cu privire la persoana învinutului și formularea învinuirii care i se incriminează cu încadrarea juridică a acțiunilor lui și mențiunea despre trimiterea dosarului în instanța judecătorească competentă. În completarea ultimei sintagme de mai sus, urmează de concretizat că, prin „încadrarea juridică” a acțiunilor inculpatului se are în vedere determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală, după cum se menționează în art. 113 din Codul penal. Componenta de infracțiune constituie un tot întreg, format din patru semne corespunzătoare celor patru elemente ale componentei de infracțiune – obiectul și latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă. Semnul componentei de infracțiune reprezintă o însușire, o proprietate generală a componentei de infracțiune, de ordin obiectiv sau subiectiv, prezentă în cadrul fiecărei infracțiuni de o anumită categorie ce are importanță juridică la calificarea faptei drept o infracțiune concretă.

Instanța de apel remarcă că, prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018, în vigoare la 17 august 2018, norma de incriminare din această cauză – art. 190 Cod penal, a fost modificată, după cum urmează: „4. În dispoziția alineatului (1), textul „înșelăciune sau abuz de încredere” se substituie cu textul „inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile”; în dispoziția alineatului (2), litera c) se exclude.”

Așadar, după 17 august 2018, alin. (1) din art. 190 Cod penal, avea următorul cuprins: „*Escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile, care se pedepsește cu amendă în mărime de la 10 550 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani*”.

Iar până la operarea modificărilor, art. 190 CP avea următorul conținut: *(1) Escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani.*

Deci, din conținutul Ordonanței de punere sub învinuire din 30 noiembrie 2020, dar și a sentinței Judecătorei Chișinău (sediul Rîșcani) din 17 decembrie 2020 rezultă că, atât acuzarea de stat, cât și instanța de judecată au încadrat acțiunile inculpatului Savaș Zeki în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, reținând faptele potrivit calificativelor din redacția nouă a dispoziției art. 190 Cod penal (*f.d. 143, Vol. II*).

În acest sens, rezultă faptul că prima instanță, la judecarea cauzei nu a ținut cont că fapta incriminată inculpatului Savaș Zeki a fost comisă la 25.11.2013 și în perioada 09-12 iunie 2014, adică până la intrarea în vigoare a modificărilor operate la art. 190 Cod penal prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018.

Colegiul penal statuează că în pct.23 al deciziei Curții Constituționale nr.126 din 15 noiembrie 2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 190 alin. (1) din Codul penal este menționat: "Curtea admite că prin noua redacție a articolului 190 alin. (1) din Codul penal a fost detaliată latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie, legislatorul urmărind scopul eliminării acestei interpretări extensive defavorabile."

Or, prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018, în vigoare din data de 17.08.2018, infracțiunea de escrocherie nu a fost decriminalizată, dar a fost concretizată latura obiectivă a acesteia prin modalități alternative de comitere a faptei prejudiciabile.

Respectiv, a fost modificată dispoziția art.190 Cod Penal și anume în dispoziția alineatului (1), textul "înșelăciune sau abuz de încredere" se substituie cu textul "inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile".

În aceste circumstanțe, se atestă că în acțiunile inculpatului au fost reținute semnele calificative ale infracțiunii de escrocherie potrivit redacției noi, care la acel moment (25.11.2013 și perioada 09-12 iunie 2014) nu erau prevăzute de legea penală.

7. Sub acest aspect, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, cercetate și verificate în instanța de apel, Colegiul Penal **a constatat** în conformitate cu art. 385 alin. (1), pct. 1)-14) Cod procedură penală că: la 25.11.2013 Savaș Zeki urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane și însușirea lor ulterioară, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și admitînd în mod conștient survenirea acestora, la 25.11.2013 aflându-se în incinta restaurantului „McDonald's” amplasat pe str. Alecu Russo, 2, mun. Chișinău, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul că primește banii cheș, deoarece conturile SRL „ICHESAL” sunt blocate, pentru covoarele realizate

întreprinderii turcești I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi, voalând această înșelăciune cu promisiunea că va semna recipisa corespunzătoare mai târziu deoarece nu are cu el ștampila SRL „ICHESAL” și că banii primiți î-i va introduce pe contul întreprinderii sale, ilicit a dobândit de la cet. Ozdemir Osman Dursun bani în sumă de 22 271 dolari SUA, care conform cursului oficial al BNM la data de 25.11.2013 constituie 290859,26 lei, după ce banii dobândiți ilicit, nu i-a introdus pe contul SRL „ICHESAL”, însă i-a folosit în scopuri personale, cauzând în rezultat părții vătămate Ozdemir Osman Dursun o daună în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 290859,26 lei, iar ulterior, la 22.09.2014 executorul judecătoresc în baza ordinului de încasare fără procedură judecătorească (dosarul nr.*****), necătând la faptul că deja primise banii pentru marfa livrată, repetat a încasat forțat direct de la întreprinderea turcească I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi în beneficiul SRL „ICHESAL” bani în sumă de 22 271 dolari SUA pentru același lot de marfa livrat anterior.

Tot el, continuându-și acțiunile sale criminale, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane și însușirea lor ulterioară, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și admitând în mod conștient survenirea acestora, în perioada 09-12 iunie 2014, aflându-se în incinta restaurantului „McDonald’s” amplasat pe str.Alecu Russo, 2, mun. Chișinău, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul că un alt stoc de covoarele care urmează a fi realizat întreprinderii turcești I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi este blocat în punctul vamal din Republica Moldova, iar pentru transferarea mărfii are nevoie de 7500 dolari SUA pentru achitarea datoriilor fiscale și 7500 dolari SUA care urmează să fie depuse pe contul serviciului vamal, voalând această înșelăciune cu promisiunea că va semna recipisa corespunzătoare mai târziu deoarece nu are cu el ștampila SRL „ICHESAL” și că banii primiți î-i va introduce pe contul întreprinderii, la fel invocând faptul, că conturile SRL „ICHESAL” sunt blocate, ilicit a dobândit de la cet. Ozdemir Osman Dursun bani în sumă de 15 000 dolari SUA, care conform cursului oficial al BNM la rata medie în perioada 10.06.2014 - 12.06.2014, constituie 208844 lei, după ce banii dobândiți ilicit, nu i-a introdus pe contul SRL „ICHESAL”, însă i-a folosit în scopuri personale, cauzând în rezultat părții vătămate Ozdemir Osman Dursun o daună în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 208446 lei.

Astfel, inculpatul **Savaş Zeki** a săvârșit infracțiunea prevăzută **de art. 190 alin. (5) din Codul penal**, după indicii calificativi: **escrocheria**, *adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari.*

8. Fiind audiat în ședința de judecată în instanța de fond, inculpatul Savaş Zeki a menționat că vina în săvârșirea infracțiunii imputate nu o recunoaște declarînd că consideră că scenariul care a fost inclus în procesul verbal împotriva sa și a fost organizat de procurorul care a condus cauza anterior și apărătorul părții vătămate. Menționează că nu a văzut și nu a știut referitor la care cauză a fost învinuit în pofida acestui fapt a dat declarații. Indică că la momentul interogării personal nu l-a cunoscut și nu l-a văzut pe reprezentantul legal al reclamantului. Susține că în ultimele luni anului 2014 a fost apelat de o persoană de originea turcă care mai are numele Murat Dogan și alte care la fel al

cunoaște apărătorul părții vătămate și a insistat că este necesar să se întâlnească pentru a discuta un subiect cu 2 persoane de originea turcă care au venit în Moldova și dorește să clarifice cu inculpatul careva chestii a mai spus că singur personal nu dorește să participe în astfel de discuții indică că a spus că pentru a reprezenta interesele persoanelor de origine turcă va veni avocatul care este prezent în ședință a mai spus că persoana dată este foarte experimentată a mai lucrat în procuratură și are legături foarte bune în organe de procuratură, a mai spus că persoanele date au posibilitate să-i facă probleme în legătura cu relațiile date cu persoanele venite din Turcia, a mai întrebat dacă inculpatul deține la mână careva documente ce confirmă primirea sumei anumite de bani astfel a răspuns că astfel de documente nu deține apoi a mai spus că în caz de necesitate o să prezinte interesele sale în instanță, inculpatul menționată că a comunicat că bine o să ia în considerare propunerile date de această persoană și astfel a refuzat propunerile făcute de această persoană Murat Dogan. Indică că peste o anumite perioadă a fost sunat de colaboratorii de poliție sect. Râșcani și i-a rugat să se prezinte în incinta comisariatului unde inculpatul împreună cu avocatul să s-au prezentat în comisariat referitor cu acuzațiile prezentate de colaboratorii de poliție inculpatul declară că a insistat să dea decalări explicative, în pofida declarațiilor date de inculpat acesta a fost reținut o perioadă de 3 zile. Indică că a fost prezent la ședința instanței judecătorești și judecătorul l-a eliberat din arest, iar procurorul a contestat astfel de decizie luată de instanța și instanța d. Apel la fel a refuzat contestarea depusă de procuror. Susține că în fața instanței a solicitat de la procuror să fie ridicate descifrările convorbirilor telefonice efectuate de pe telefonul său mobil, procuror în fața instanței a declarat că necătînd la faptul că avocatul părții vătămate nu a solicitat prezentarea descifrărilor dînsul solicitat prezentarea descifrărilor, și traducătorul Anatoliei a fost prezent la astfel de discuții. Indică că foarte lungă perioadă de timp nimeni nu l-a chemat, nu l-a sunat din organe competente, dar uneori inculpatul a fost contactat de persoană de origine turcă pe nume Murat care susține că îl amenința cu fapte de finisare dosarului penal cu transmiterea materialelor în instanță judecătorească și a spus că are foarte multe pretenții față de procuror care instrumenta dosarul și într-un fel sau altul v-or găsi posibilitate ca inculpatul va fi reținut și pedepsit referitor la relațiile pe care dînsul chipurile a avut-o cu partea vătămată. Indică că pe motiv că unul din martorii Mehmed Naid acuzării în mod deschis a declarat că nu a fost prezent la transmiterea banilor în rechizitoriu totuși susține că este scris că și acest martor a fost prezent la evenimente legate de transmiterea banilor către inculpat din acest motiv consideră că rechizitoriu a fost întocmit în baza indicațiilor date de avocatul părții vătămate nu are nimic comun cu fapte care au avut loc real și asta este o formă de pedepsirea a sa legată de opunerea și ne acordul său de a satisface solicitările prezentate de acest domn de originea turcă. Indică că ulterior dînsul a întrebat de la procurorul din care motiv inculpatul a fost în mod oficial interogat de procuror, iar procurorul i-a răspuns că probe existente sunt suficiente pentru învinuire procurorul nu are nevoie de interogare suplimentară, la moment când dînsul a sunat la comisariat și a fost la Comisariatul de poliție a fost sunat telefonic de Murat și i-a spus că dacă dînsul va fi de acord cu condițiile stabilite de Murat dînsul în aceeași zi va fi eliberat din sediul comisariatului și proceduri de urmărire penală pornite împotriva sa vor fi sistate. Afirmă

că mai târziu văzând că convorbirile telefonice nu sunt ridicate și anexate la dosar dînsul a scris solicitînd ridicarea acestor convorbiri telefonice și anexarea la dosar de la procuratura sect. Râșcani. Indică că în pofida acestei cereri careva măsuri procesuale nu au fost efectuate din aceste considerente și din motiv că procurorul care a instrumentat această cauză penală nu a îndeplinit funcțiile sale profesionale și împuternicirile date lui din partea statului consideră că această acuzare este neîntemeiată, este la comandă ilegal dar faptele expuse în rechizitoriul nu au nimic comun cu realitate, astfel din aceleași motive se consideră nevinovat și solicită instanței să fie adoptată o decizie care vor confirma nevinovăția sa și să fie achitat. Menționează că la momentul pornirii urmăririi penale față de compania IMT Diş Ticaret Limitet Şirketi careva datorii nu a avut. Afirmă inculpatul că pînă și după și în timpul pornirii urmăririi penale careva cereri din partea companiei Imt diş ticaret limitet Şirketi fața de inculpat și fața de firmă ICHESAL SRL nu au fost. Declară că în perioada de timp de 10 ani pe str. Alecu Russo 2 în restaurantul nu a intrat la fel și la poliție și la procuratura nu a fost pînă la începerea urmăririi penale. Declară că în perioada noiembrie 2013 cu partea vătămată nu s-a întâlnit nu a fost telefonat și în genere cu dînsul personal careva relații nu a avut și nu a discutat. Susține că prima dată a fost sunat de dînsul în luna iulie 2014, pînă la perioada dată nu l-a știut și nu a discutat, anume pentru această a solicitat prezentarea convorbirilor telefonice care ar confirma sau ar reconfirma discuțiile lor telefonice. Menționează că prima dată cu partea vătămată a discutat în luna iulie 2014 prin urmare tot ce este explicat în învinuire în perioada iunie 2014 în realitate nu a avut loc, și în perioada respectivă careva sume bănești eu nu a primit. Menționează că a avut o activitate cu firma ICESAL cu compania turcească IMT Diş Ticaret Limited Şirketi acestea relații comerciale au avut loc începînd de luna decembrie 2011 și a durat un an și jumătate aproximativ pînă în luna iunie 2013, susține că vrea să fac o corectare relațiile sale cu compania această a durat pînă în luna iunie-februarie 2014, astfel în luna iunie 2013 în Moldova a venit o persoană pe nume Mehmed Topcu cu această persoană inculpatul ducea tratative și executa activitatea cu firma turcească IMT Diş Ticaret Limited Şirketi, împreună cu Mehmed Topcu a venit și partea vătămată Osman Osdu, astfel ei au rămas în RM vreo 4-5 zile și pe urmă au plecat după momentul când de compania sa a fost transmis a doua tranșe mărfi între compania turcească IMT Diş Ticaret Limited Şirketi și Mehmed Topcu s-a comis un conflict și Mehmed Topcu a plecat din cadrul companiei turcești pe urmă inculpatul a discutat cu directorul companiei pe nume Hasan cu care noi a convenit că este necesar de exportat ultima partidă de marfă care a fost colectată în RM, dînsul a transmis, a transportat ultima partidă de marfă. Declară că în pofida explicațiilor de învinuire și rechizitorul 172 de covoare de inculpat nu au fost transmise dar de fapt au fost transmise în luna februarie 2014 și a executat obligațiunile sale față de companie. Afirmă că în luna mai anul 2014 a transmis către compania turcească o pretenție legată de achitarea costului covoarelor transmise în Turcia. Indică că după recepționarea acestei pretenții directorul companiei domnul Hasan l-a sunat telefonic și a spus că compania turcească IMT Diş Ticaret Limited Şirketi nu a obținut profit planificat și costul mărfii noi urmează să-l solicite de la Mehmed Topcu și Nevzad Erturc. Susține că la momentul când a început relațiile economice la săvârșitul anului 2011 începutul anului 2012 pentru a micșora impozitele

vamale i s-a spus că este necesar de scris un preț mult mai scăzut de cel real pentru fiecare covor colectat în R. Moldova astfel de facto suma care urma a fi recepționată de la companie era mult mai mare, consideră că declarațiile de patronul companiei domnul Suat este legat cu cunoștințe puternice în RM într-un fel s-au confirmat și inculpatul la moment are calitatea de inculpat. Indică că a exportat către compania turcească Diş Ticaret Limited Şirketi 1460-1462 de covoare țesute de mînă, noi a primit de la compania turcească IMT Diş Ticaret Limited Şirketi 1500 de covoare țesute prin utilaj, impozitele achitate pentru exportul acestor covoare inclusiv permisiuni de la Ministerul Culturii au costat în jur de 400000 de mii de lei. Declară că cu Ozdemir Osman a discutat telefonic în luna iulie 2014 la acel moment se afla în RM, dar Ozdemir Osman se afla în Turcia, după această perioadă de timp mai mult nici nu au discutat. Susține că în perioada octombrie 2014 de la pornirea urmăririi penale nu am discutat cu Ozdemir Osman. Referitor la 22271 de dolari menționează că în luna februarie anul 2014 noi urma să primească de la compania turcească 21271 de dolari și în depozit în perioada au fost pierdute 46 de covoare în caz dacă această cantitate de covoare nu era pierdută suma datoriei companiei turcești IMT Diş Ticaret Limited Şirketi față de întreprinderea moldovenească urma să fie și mai mare. Indică că compania ICHEsal SRL a fost fondată recent și genul general de activitate era de prestare serviciilor într-o cafenea că la moment când inculpatul a făcut legături comerciale cu compania turcească și până la momentul finisării relațiilor financiare s-au ocupat și cu comercializarea covoarelor, ulterior serviciile cu furnizarea covoarelor sa finisat. Declară că aproximativ după 4-5 luni de zile colaborării noastre inculpatul i-a propus lui Mehmed Nevzad concetățean și lui Nevzad Elturc ca această întreprindere să fie vîndută lor și persoanele respective să continue cu comerțul covoarelor singuri Declară că a fost întocmită factura emisă de compania IMT Diş Ticaret Limited Şirketi contra sumă aproximativ 50350 de dolari pentru 1500 de covoare care au fost exportate de compania pentru compania ICHEsal din Turcia în Moldova, contra aceștia sume de bani urmau să fie expediate din Moldova în Turcia covoare moldovenești vechi țesute de mînă. Susține că ICHEsal a închiriat un depozit aflat în or. Edineț care urmau să fie exportate, cheile de la depozitul erau la Nevzad Elturc la fel la depozitul dat erau depozitate covoare depozitate impozitate din Turcia pentru ICHEsal, cetățean Nevzad Elturc al Turciei împreună cu cetățenii lui se deplasa în sate împrejurul depozitului și propunea schimbul covoarelor vechi pe covoare noi. Declară că banii suplimentari nu se achitau pe covoare numai se schimba 10 metri pătrați țesut cu mînă cu un covor de 10 metri pătrați din Turcia ulterior dînșii întocmeau documente pentru covoare țesute de mînă care urma să fie exportate în străinătate și achita taxe adăugată pentru acestea covoare, la fel actele se reprezentau de către Ministerul Culturii, Serviciul Vamal și în muzeu din or. Chișinău de la aceste organe dînșii primeau scrisori ori autorizații care permiteau exportul era scris pe certificate că acestea covoare nu conțin valoare culturală și nu este impedimente pentru a fi exportate. Susține că la înțelegerea acestora inițială în afară de cheltuieli care urmau să fie achitate urma să fie făcute și achitate pentru exportul covoarelor cheltuielile pentru Nevzad Elturc și Mehmed Topcu compania turcească urma să ne le cîte 20 de dolari pentru fiecare covor exportat. Indică că Nevzad Elturc era director administrator companiei ICHEsal dar Mehmed Topcu nu

a fost angajat și nu activa în cadrul companiei ICHESAL. Afirmă că în anul 2013 în săvârșitul lunii iunie s-a văzut cu partea vătămată prima dată împreună cu Mehmed Topcu în Moldova. Declară că la această întâlnire careva discuții legate de primirea transmiterea banilor nu au avut loc Mehmed Topcu i-a făcut cunoștință cu Osman Ozdemir și a spus că acesta este oaspetele său care a venit în Moldova, le-a văzut în prima zi în care ei au venit în RM, le-a lăsat în or. Edineț dinșii au rămas 3-4 zile în or. Edineț și ulterior au plecat din Moldova. Osman Ozdemir Mehmed Topcu aflându-se în or. Edineț s-au dus și s-au întâlnit cu cetățeanul turciei Mehmed Nair care la fel se ocupă cu această activitate se ocupa cu transportarea covoarelor vechi pentru export. Declară că între companii nu se întocmea acte de predare primire. Din ceea ce ține minte pentru covoare care au exportat din Turcia în Moldova au avut contract, dar nu ține minte conținutul lui vânzare –cumpărare sau alt a fost un act care permitea transportarea covoarelor în Moldova. Indică că la moment IMT Diş Ticaret Şirketi față de ICHESAL nu are careva datorii prin documente. Anterior a declarat că facturi fiscale intenționat scăzute dar la moment nu există careva datorii. Menționează că banii au fost primiți prin virament bancar și banii au venit pe contul soției sale, această suma ma să fie achitată prin virament bancar din motiv că altfel nu era posibil să fie închis repatrierea. Declară că partea vătămată cândva a activat în cadrul companiei Imt Diş Ticaret Limited Şirketi și deja a ieșit la pensie fiind angajat în cadrul acestei companii. Menționează că Compania ICHESAL SRL a fost fondată în numele soției sale Irina Savaș însă inculpatul nu a fost angajat în cadrul acestei companii dar toate colaborările legate de colaborarea cu compania turcească Imt Diş Ticaret Şirketi în numele companiei ICHESAL le-a dus inculpatul personal, din motiv că eu nu posedă limba de stat a hotărât că mai bine ar fi ca compania să fie fondată pe numele soției.

8.1. În ședința de judecată a instanței de apel, inculpatul Savaș Zeki nu a fost prezent solicitând examinarea cauzei penale în ordine de apel în absența sa.

Nerecunoașterea vinei de către inculpat instanța de apel o apreciază ca o metodă de apărare și un drept de a nu se auto incrimina garantat de art. 66 Cod de procedură penală și art. 6 CEDO, or persoana care pe parcursul procesului penal are calitatea procesuală de inculpat nu poate fi urmărit pentru depunerea declarațiilor false sau refuzul de a face declarații și nu poate fi calificate ca circumstanță agravantă la stabilirea pedepsei penale.

9. Cu toate că inculpatul **Savaș Zeki** nu a recunoscut vinovăția în comiterea faptei incriminate, vina acestuia a fost confirmată prin probele administrate de organul de urmărire penală, cercetate în instanța de fond și verificate în instanța de apel după cum urmează:

- **declarațiile părții vătămate Ozdemir Osman** care în ședința de judecată în instanța de fond a declarat că activează în cadrul companiei IMT Diş Ticaret în perioada de 34 de ani, funcția sa este legată de achiziționarea covoarelor țesute de mână, până la momentul când cu compania noastră a început activitatea Zeki Savaș, o scurtă perioadă pentru procurarea covoarelor pe teritoriul R.Moldova a fost cetățeanul Mehmed Topcu, prin intermediul căruia a făcut cunoștință cu Zeki Savaș, Mehmet Topcu nu era angajatul companiei în care partea vătămată activează, el numai o scurtă perioadă de timp a fost

împuternicit să reprezinte interesele companiei în R. Moldova, după care partea vătămată era responsabil în numele companiei să reprezinte interesele în R. Moldova. Indică că la data de 25.11.2013 a transmis lui Zeki Savaş suma de 22 270 de dolari SUA cu care compania noastră era datoare firmei lui Zeki Savaş, această sumă a fost transmisă din motivul că conturile companiei au fost blocate din spusele lui Savaş Zeki, această sumă urmează să fie achitată în numerar, s-a mai spus că dacă banii o să fie transferaţi prin cont bancar banii o să fie sechestraţi în numărul unei datorii, şi a insistat ca banii daţi să fie achitaţi în numerar. Declară că suma de 22 207 de dolari a fost transmisă de către partea vătămată personal în numerar la data de 25.11.2013 în sediul restaurantului MC Donalds aflat în sediul Rîşcani mun. Chişinău, banii au fost transmişi în prezenţa martorilor Nevzad Erturc şi cetăţeanul R. Moldova Liliana numele nu îl cunoaşte al acesteia. Declară că a adus în R. Moldova o recipisă anterior pregătită în limba engleză în limba turcă precum că firma acestora după achitarea acestei sume de bani nu mai are careva datorii şi l-a rugat pe Zeki Savaş să semneze să autentifică cu ştampila firma care Zeki Savaş o reprezenta, dar dumnealui a spus că nu este oficial angajat în această firmă şi nu are împuterniciri de a semna acte, a luat actul şi a spus că aşa o să restituie cu semnătura şi cu ştampila companiei R. Moldova. Indică că peste o anumită perioadă de timp această recipisă nu a fost restituită dânsul l-a telefonat pe Zeki Savaş pentru a solicita acest act şi s-a spus că mai are de lucru şi nu reuşeşte să transmită documentul şi avînd încredere în el, partea vătămată în aceeaşi zi a plecat cu avionul spre Turcia, s-a mai spus că actele respective vor fi restituite mai târziu, dar pînă la momentul de faţă careva acte care ar confirma că suma de bani a fost primită nu i-au fost prezentate, numai că a spus că careva probleme în viitor noi nu vom avea. Ulterior indică că cînd a rămas să primească de la compania R. Moldova 172 de covoare ţesute de mînă singur l-a sunat telefonic şi a spus că din motiv că compania R. Moldova are restanţe fiscale faţă de bugetul de stat moldovenesc, compania lor are nevoie să achite 7050 de dolari şi mai are nevoie de 7500 în calitate de garanţie ca marfa colectată de compania R. Moldova va fi exportată în străinătate. Indică că a propus ca 7500 de dolari va fi restituită în cel puţin 15 zile din momentul recepţionării acestei sume de bani. Declară că la data de 09.06.2014 i-a achitat lui Zeki Savaş iarăşi în sediul restaurantului MC Donalds aflat în sect. Rîşcani mun. Chişinău suma de 15 000 de dolari aceasta sumă de bani a fost achitată în prezenţa lui Nevzad Erturc şi doamna Liliana, urma să mai fie la momentul transmiterii sumei de bani un alt cetăţean al Turciei pe numele Mehmed Nair, dar din motiv că ultimul era în spital la momentul transmiterii sumei băneşti acest cetăţean nu a fost prezent, iar aceasta sumă de bani a fost achitată numerar şi de acestea a invitat martori cunoscînd că aceste amenzi care a avut compania R. Moldova s-au format din motiv că Nevzad Erturc şi Mehmed Nair întocmea acte de achiziţii incorecte, la acel moment Nevzad Erturc era angajat în calitate de administrator în companie R. Moldova. Susţine că Nevzad Erturc şi Mehmed Nair fiind prezenţi la această întâlnire au spus în faţa sa în caz că dacă Zeki Savaş va prezenta careva acte care vor confirma vinovăţia lor privind întocmirea actelor incorecte dînşii erau de acord să achite astfel de amenzi personal, dar la această întrevvedere careva acte confirmative de Zeki Savaş nu au fost prezentate. Susţine că Zeki Savaş iarăşi a plecat din sediul acestui restaurant, iarăşi a prezentat la această întrevvedere

a prezentat act care a confirmat că Zeki Savaş a primit în numerar sume bănești, Zeki Savaş a plecat pentru a autentifica astfel de recipisă dar nu s-a reîntors și dînsul peste o oră după plecarea acestuia l-a sunat telefonic, la apelul său Zeki Savaş nu a răspuns dar a răspuns la apel telefonic efectuat de Mehmed Nair și i-a răspuns că careva datorii față de compania Turcească compania RM în mod categoric nu mai are și acesta a plecat înapoi în Turcia. Suplimentar vreau să adauge că toate cheltuielile care a avut compania R. Moldova și anume salariile lui Nevzad Erturc și Liliana le suporta firma turcească prin înțelegerea avută între compania noastră și Zeki Savaş ultimul urma să primească în calitate de comision 20 de dolari pentru fiecare covor țesut de mîna celelalte cheltuiuri legate de impozite: cheltuieli de transport, cheltuieli legate de obținerea autorizației la muzeu erau legate de compania turcească. Declară că 7500 de dolari din ultima tranșă achitată lui Savaş Zeki în termenele propuse nu au fost restituite, aproximativ peste o lună după întâlnirea lor în adresa companiei din Turcia a parvenit o somație prin care va explica că compania turcească datorează companiei R. Moldova suma de 22 00 de dolari SUA însă precis nu ține minte. Menționează că imediat l-a sunat pe Zeki Savaş să întrebe ce înseamnă această scrisoare și acesta i-a răspuns că nu e la curent despre care somație merge vorba careva datorii care urmează să fie achitate companiei R. Moldova nu există și mi-a spus că acesta act această somație a fost trimisă pur și simplu că așa prevede procedura, data cu precizie nu ține minte dar în luna septembrie 2014 în oficiul companiei noastre turcești au venit executorii judecătorești pentru a solicita această sumă de 22 00 de dolari SUA eu imediat l-a sunat pe Zeki Savaş, ultimul a spus că careva datorii nu există dar dacă careva sumă de bani va fi plătită, Zeki Savaş va repartiza acestea bani casei de orfani. Baniile solicitați au fost achitate pentru a nu stopa activitatea companiei suma solicitată a fost achitată, dar a fost nevoit să depună cerere de chemare în judecată și alte plângeri din motiv că a fost înșelat de această persoană, iarăși în numele familie și 5 copii jur că a spus adevărat și tot corespunde adevărului. Afirmă că o dată a fost achitat 22 270 de dolari SUA, a doua 15 000 de dolari SUA. Indică că din suma de 15 000 nouă urma să fie restituită suma de 7 500 de dolari. Susține că a fost întocmit un act prin care dînsul a fost împuternicit să transmită suma de bani lui Zeki Savaş care este anexat la materialele dosarului, partea vătămată fiind obligat să transmită banii față de Suat Terzi Oglu care este proprietarul și patronul companiei IMT Diş Ticaret. Indică că banii în sumă de 15 000 și 22270 aparțin companiei unde partea vătămată este angajat. Menționează că banii respectivi partea vătămată i-a adus în R. Moldova în numerar în buzunar. Declară că nimeni nu a solicitat declararea la vamă sumelor bănești și dînsul i-a adus personal în buzunar. Confirmă că la MacDonald s-a întâlnit cu Savaş Zeki până la orele 10:00 dimineața. Menționează că la întâlnire la transmiterea banilor erau 3 persoane Erturc Nevzad Liliana și Zeki Savaş, a doua oară Nevzad Erturc Liliana Savaş Zeki și urma să vină Mehmed Nair care la transmiterea sumei bănești nu a reușit să vină și a venit mai târziu. Declară că a chemat persoanele în cauză la transmiterea banilor pentru a confirma sau reafirma faptul întocmirii actelor incorecte pentru care Zeki Savaş spunea că compania are diferite amenzi din motiv că actele sunt întocmite incorect. Susține că dînsul a depus cerere la procuratura și pe Irina Savaş deoarece era administrator companiei IKESAL. Menționează că a adus actul din firma sa turcească. În sediul femeii

sale a făcut documentul pentru că banii i-a primit în Turcia. Actul respectiv a fost perfectat. Declară că stăpînul firmei IMT Suat Terzioğlu a întocmit recipisa, la care doar partea vătămată a semnat cele indicate. Menționează că suma de 21000 dolari a fost achitată pentru recuperarea covoarelor țesute de mînă exportate în Turcia, 15000 dolari au fost achitate pentru recuperarea defectelor depistate în covoare. Menționează că a transmis suma personal. Declară că covoarele moldovenești erau vechi și aveau neajunsuri, iar această sumă de bani era din ultimele 15000, 7500. Afirmă că s-a solicitat pentru a depune garanții că covoarele vor fi exportate în Turcia. Astfel Vama a impus interdicere la exportul acestei mărfuri. Declară că suma de 7500 lei era adevărată pentru covoare cum a fost. Suma care a fost solicitată pentru a depune ca garanție s-a promis că va fi restituită după executarea exportului, dar ulterior nu a fost restituită. Declară că suplimentar la această sumă, Zeki Savaş a spus că nu are bani pentru cheltuielile suplimentare personale și dînsul i-am transmis 1000 dolari în Aeroport. Declară că data cînd a fost transmisă suma de 1000 dolari nu ține minte, deoarece suma de 1000 dolari nici nu a fost pretinsă ca să fie restituită, nici nu a menționat-o în plîngere;

- **declarațiile martorului Enturk Nevzat** care fiind audiat în ședința de judecată în instanța de fond a declarat că cu Zeki Savaş a făcut cunoștință în anul 2013, fiind ori în noiembrie, ori în decembrie 2013. Menționează că atunci partea vătămată a venit din Turcia, s-au întâlnit și cu inculpatul într-un local care este în apropiere de sediul instanței, și partea vătămată, în prezența sa, a transmis inculpatului o sumă bănească. Atunci a fost transmisă suma de aproximativ 22000 dolari. Declară că în aceeași zi a plecat înapoi în Turcia. Pe urmă, în vara anului 2014, din nou a revenit în Moldova. Menționează că era în Moldova și peste câteva zile a venit în Moldova și partea vătămată. Indică că în centrul orașului Chișinău în barul "Ahmed bar" s-au întâlnit iarăși cu inculpatul. Pe urmă de la inculpat s-a cerut o recipisă că dînsul a primit careva sume bănești și inculpatul a răspuns că nu are la mînă ștampila și că va reveni peste câteva zile pentru a prezenta un document că a primit surse bănești. Menționează că nu a înțeles esența de aceea și am întrebat. Indică că partea vătămată a transmis inculpatului suma de 22000 dolari, apoi 15000 dolari. Declară că pentru a deține careva confirmări că acești bani au fost primiți de către inculpat și a fost solicitată o astfel de recipisă. Suplimentar vrea să adauge că inculpatul a contribuit ca dînsul să primească permis de ședere pe teritoriul Republicii Moldova, și eu a obținut acest drept fiind angajat la firma inculpatului. Declară că valabilitatea permisului de ședere s-a terminat. Asta e ceea ce dînsul minte la moment. Susține că a fost angajat și în compania în care activa partea vătămată, în calitate de expert de covoare. În compania moldovenească "Ichesal" a activat ca director. Declară că Firma "IKESAL" era înregistrată după soția inculpatului, iar dînsul deoarece numai inculpatul știa limba turcă aveam relații doar cu inculpatul. Susține că în afară de procurarea și exportul țesuturilor covoarelor de mînă – alte activități firma "Ichesal" nu avea. Menționează că suma de 15000 dolari a fost transmisă într-un local aproape de instanță, nu în același local unde s-a transmis suma de 22000 dolari. Specifică că suma de 22000 dolari a fost transmisă la sfîrșitul toamnei- începutul iernii 2013, iar suma de 15000 a fost transmisă în iunie 2014. Declară că suma de 22000 dolari a fost achitată prețul pentru covoare țesute cu mîna, iar a doua tranșă 15000 dolari a fost achitată: o parte a pentru a

rezolva problema la vamă, amendă pentru covoare defectuoase. Și din suma de 15000 dolari, 7500 dolari urma să fie restituit înapoi inculpatului, după rezolvarea problemei la vamă. Nu știe ce fel de probleme de vamă. Indică că nu se ocupa cu colectarea covoarelor. Menționează că nu știe dacă au fost restituiți bani din partea inculpatului către partea vătămată. Susține că în calitate de director la Ichosal, nu se ocupa cu administrarea firmei și nu a fost la curent despre problemele financiare ale firmei. Declară că la momentul transmiterii sumei de 22000 dolari a fost prezent acesta, a fost partea vătămată și o doamnă din Moldova-Liliana, care era traducătorul său. Declară că partea vătămată activa în secția care se ocupa în secția care se ocupa cu achiziția covoarelor în firma "IMT Dișticaret". Astfel în firma dată, dînsul oficial nu am fost angajat, dar neoficial în calitate de expert și reprezentant care se ocupa cu valorificare mărfii care se procura în Moldova și îi achitau salariul și toate cheltuielile legate de aflarea sa în Moldova. Declară că în ambele cazuri partea vătămată a solicitat confirmarea faptului că banii au fost primiți de către inculpat, care a menționat că va prezenta documente privind recepționarea banilor, însă nu le-a prezentat. Declară că din partea inculpatului s-a solicitat un document precum că banii au fost recepționați de către inculpat și careva datorii a companiei turcești, unde era angajată partea vătămată, față de firma din Moldova, care era înregistrată pe numele soției inculpatului. Afirmă că Firmei "IMT Dișticaret" i-au fost transmise covoare nu știe în ce sumă, dar cunoaște că în 2-3 tranșe au fost făcute exporturi. Susține că partea vătămată și inculpatul s-au înțeles între ei, de aceea nu știe care e modalitatea de achitare. Confirmă că localul unde a avut loc transmiterea sumei de 22000 dolari a fost în sediul restaurantului "McDonalds" de aici pe alături, suma de 15000 dolari tot aproape de acest local, fiind transmiși în mașini, pe lângă mașină de taxi care ei au folosit-o pentru a veni în zona dată și suma de 22000 dolari și suma de 15000 dolari au fost transmise după masă, nu ține minte la ce oră. Declară că în luna noiembrie 2013 au fost achitați banii. A trecut ceva timp. Ce a povestit la etapa anterioară la urmărire penală și în ședință urmează a fi luat în considerare. Susține că a fost solicitat 15000 dolari pentru sa fi rezolvată problema legată cu exportul covoarelor, s-a vorbit că sunt problemele la vamă și banii sunt necesari pentru a rezolva problemele companiei exportator la vamă. Declară că dînșii au achitat banii dați, pentru că a avut nevoie de covoare țesute cu mâna, care trebuiau exportate. Indică că până în anul 2011, nu a activat în cadrul companiei "IMT Dișticaret". Susține că nu a primit de la inculpat nici un ban. Salariul său și necesitățile personale au fost recuperate cu banii aduși de Osman Ozdemir și alte persoane din Turcia;

Totodată vinovăția inculpatului Svaș Zeki în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod Penal se dovedește și prin următoarele probe materiale:

- procesul-verbal de ridicare din 10.10.2014, prin care de la partea vătămată Ozdemir Osman au fost ridicate următoarele documente (vol. I, f.d. 25);

- copia tradusă și autenticată a obligațiunii semnată de Osman Ozdemir la 22.11.2013, prin care Osman Ozdemir confirmă faptul că a primit de la directorul Întreprinderii I.M.T. Diș Ticaret Limited Şirketi, Suat Terzioglu suma de 22 300 (douăzeci și două mii trei sute) dolari SUA și se obligă să achite în numerar această sumă

de bani pentru covoare procurate de compania I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi fondatorilor companiei "ICHESAL" Irina şi Zeki Savaş (vol. I, f.d.28);

- copia tradusă şi autenticată a obligaţiunii semnată de Osman Ozdemir la 06.06.2014, prin care Osman Ozdemir confirmă faptul că a primit de la directorul Întreprinderii I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi, Suat Terzioğlu suma de 15000 (cincisprezece mii) dolari SUA şi se obligă să achite în numerar această sumă de bani în baza solicitării personale pentru covoare procurate de compania I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi, achitarea amenzilor şi în calitate de garanţie fondatorilor companiei "ICHESAL" Irina şi Zeki Savaş (vol. I, f.d.28);

- originalul certificatului de autorizare din 08.11.2011 în limba turcă, însoţit de traducerea Autorizaţiei care este semnată de directorul I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi Suat Terzioğlu prin care acesta îl împuterniceşte pe Osman Ozdemir să prezinte interesele întreprinderii pe teritoriul Republicii Moldova, să vîndă şi să procure marfă, să primească sume băneşti pentru mărfuri vîndute şi să achite inclusiv şi în avans preţul produselor sau mărfii care vor fi procurate pentru I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi (vol. I, f.d. 31-32);

- duplicatul certificatului de înregistrare a firmei I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi în limba turcă pe una filă şi traducerea acestuia pe una filă, eliberat de Camera de Comerţ din Istambul prin care se confirmă că I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi are drept domeniu de activitate procurarea, vînzarea şi distribuirea tuturor felurilor de covoare, carpete şi produse din textil (vol. I, f.d. 33-34);

- copia facturii din 01.08.2012 în limba turcă pe una filă şi copia traducerii acesteia pe una filă prin care se confirmă că la data menţionată, I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi a transferat Î.M. "ICHESAL" S.R.L., administrator Irina Savaş, suma de 27250 dolari SUA pentru procurarea a 545 covoare, cu originea Moldova (vol. I, f.d. 35-36);

- copia facturii din 19.02.2014 în limba turcă pe una filă şi copia traducerii acesteia pe una filă prin care se confirmă că la data menţionată, I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi a transferat Î.M. "ICHESAL" S.R.L., administrator Irina Savaş, suma de 8600 dolari SUA pentru procurarea a 172 covoare, cu originea Moldova (vol. I, f.d. 37-38);

- copia facturii din 01.08.2013 în limba turcă pe una filă şi copia traducerii acesteia pe una filă prin care se confirmă că la data menţionată, I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi a transferat Î.M. "ICHESAL" S.R.L., administrator Irina Savaş, suma de 36350 dolari SUA pentru procurarea a 727 covoare, cu originea Moldova (vol. I, f.d. 39-40);

- copia facturii din 29.11.2011 în limba turcă pe una filă şi copia traducerii acesteia pe una filă în sumă de 46864,00 dolari SUA (vol. I, f.d. 41-42);

- copia scrisorii recomandate nr. 3000019418206, în limba turcă pe una filă şi copia traducerii acesteia pe una filă expediată de Biroul de Executare în adresa I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi în cadrul dosarului de executare nr. ***** (vol. I, f.d. 43-44);

- copia ordinului de încasare fără procedură judecătorească, dosar nr. *****, în limba turcă pe una filă şi copia traducerii acestuia pe una filă privind încasarea de la I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi în beneficiul Î.M. "ICHESAL" S.R.L. a sume de 22271,00 dolari SUA (vol. I, f.d. 45-46);

- copia certificatului fiscal a firmei I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi în limba turcă pe una filă şi copia traducerii acestuia pe una filă (vol. I, f.d. 47-48).

- ordonanța de anexare a documentelor la cauza penală, (f.d. vol. I, f.d. 26) prin care au fost anexate la cauză următoarele documente, care constituie mijloace materiale de probă și anume: copia obligațiunii cet. Osman Ozdemir din 22.11.2013 în limba turcă pe una filă și copia traducerii acesteia pe una filă, copia obligațiunii cet. Osman Ozdemir din 06.06.2014 în limba turcă pe una filă și copia traducerii acesteia pe una filă, originalul certificatului de autorizare din 08.11.2011 a I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi în limba turcă pe una filă și traducerea acestuia pe una filă, duplicatul certificatului de înregistrare a firmei I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi în limba turcă pe una filă și traducerea acestuia pe una filă, copia facturii din 01.08.2012 în limba turcă pe una filă și copia traducerii acesteia pe una filă, copia facturii din 19.02.2014 în limba turcă pe una filă și copia traducerii acesteia pe una filă, copia facturii din 01.08.2013 în limba turcă pe una filă și copia traducerii acesteia pe una filă, copia facturii din 29.11.2011 în limba turcă pe una filă și copia traducerii acesteia pe una filă, copia scrisorii recomandate nr. 3000019418206, în limba turcă pe una filă și copia traducerii acesteia pe una filă, copia ordinului de încasare fără procedură judecătorească, dosar nr. *****, în limba turcă pe una filă și copia traducerii acestuia pe una filă, copia certificatului fiscal a firmei I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi în limba turcă pe una filă și copia traducerii acestuia pe una filă.

10. Colegiul Penal menționează că, conform art. 24 alin. (3) Codul de procedură penală, părțile participante la judecarea cauzei au drepturi egale, fiind investite de legea procesuală penală cu posibilități egale pentru susținerea pozițiilor lor. Instanța de judecată pune la baza sentinței numai acele probe la cercetarea cărora părțile au avut acces în egală măsură.

Conform art. 314 alin. (1) și (3) Codul de procedură penală, instanța de judecată este obligată, în cursul judecării cauzei, să cerceteze nemijlocit, sub toate aspectele, probele prezentate de părți sau administrate la cererea acestora, inclusiv să audieze inculpații, părțile vătămate, martorii, să cerceteze corpurile delictive, să dea citire rapoartelor de expertiză judiciară, proceselor-verbale și altor documente, precum și să examineze alte probe prevăzute de prezentul cod. Derogări de la condițiile menționate în alin.(1) și (2) pot fi admise doar în cazurile prevăzute de prezentul cod.

Nemijlocirea procesului de cercetare a probelor de către instanța de judecată care judecă cauza în fond constă în cercetarea în direct, sub toate aspectele a probelor prezentate în instanță de părți sau administrate de către instanță la cererea părților. Nemijlocirea cercetării probelor constă în aceea că: 1) instanța își întemeiază concluziile sale doar pe acele date factologice care au fost cercetate de ea, constatate și percepute nemijlocit; 2) sentința poate fi întemeiată doar pe probele cercetate și apreciate în ședința de judecată, 3) probele dobândite în cadrul urmăririi penale nu pot fi puse la baza sentinței, dacă nu au fost cercetate în ședința de judecată cu participarea părților. Sentința de condamnare poate fi adoptată doar dacă vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost dovedită prin ansamblul de probe cercetate nemijlocit de către instanța de fond. Sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri, sau în mod exclusiv ori în principal pe declarațiile martorilor, depuse în timpul urmăririi penale și citite în instanța de judecată în lipsa lor.

Contradictorialitatea este unul din principiile fundamentale care guvernează procedura penală, în deosebi la faza de judecare a cauzei. În fața instanței apar două părți egale – partea acuzării și partea apărării, care trebuie asigurate de către instanță cu posibilități egale de a-și realiza pozițiile sale, adică urmează a fi asigurat principiul egalității armelor. Jurisprudența CEDO în nenumărate cazuri a accentuat că egalitatea armelor presupune că fiecare parte trebuie să obțină o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza în condiții care să nu o plaseze într-o situație mai dezavantajată în raport cu partea opusă. Între părți trebuie să se mențină un echilibru corect (*Hot CEDO din 24 februarie 1994, cauza De Haes Gijssels contra Belgiei*). Totuși, acest principiu nu este unul absolut, dar poate fi suspus unor limitări și restrângeri.

11. Astfel, analizând probele prezentate în ședința instanței de apel și apreciindu-le, din punct de vedere al coroborării lor cu celelalte probe, analizate, contrar alegațiilor părții apărării, Colegiul penal constată că ele demonstrează cu certitudine vina inculpatului Savaș Zeki în comiterea faptelor imputate.

Instanța de apel cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității raportată la declarațiile date în ședința de judecată și probele administrate, stabilește că acțiunile inculpatului Savaș Zeki cuprind elementele constitutive ale **art. 190 alin. (5) din Codul penal**, după indicii calificativi: **escrocheria**, *adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari*.

12. Colegiul penal reține că fapta comisă de Savaș Zeki a atentat la **obiectul juridic** special al infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal, are un caracter complex. Astfel, **obiectul juridic principal** al infracțiunii îl formează relațiile sociale cu privire la posesia asupra bunurilor mobile. Obiectul **juridic secundar** al acestei infracțiuni îl constituie relațiile sociale cu privire la libertatea manifestării de voință și la minimumul necesar de încredere.

Obiect material al escrocheriei îl pot constitui bunurile care au o existență materială, sunt create prin munca omului, dispun de valoare materială și cost determinat, fiind bunuri mobile și străine pentru făptuitor, precum și drepturile asupra acestora, dobândite în mod ilicit. Iar drepturile dobândite ilicit asupra bunurilor vor constitui obiect material al escrocheriei doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpânire asupra acestor bunuri, urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat.

Obiect al infracțiunii în speță îl constituie mijloacele financiare în sumă de 22 271 dolari SUA, care conform cursului oficial al BNM la data de 25.11.2013 constituie 290859,26 lei și 15 000 dolari SUA, care conform cursului oficial al BNM la rata medie în perioada 10.06.2014 - 12.06.2014, constituie 208844 lei obținute prin înșelăciune și abuz de încredere de la partea vătămată Ozdemir Osman Dursun.

12.1. Instanța de apel reține că **latura obiectivă** a infracțiunii prevăzute la art. 190 CP are următoarea structură: fapta prejudiciabilă alcătuită din două acțiuni (inacțiuni): a) acțiunea principală, care constă în dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane; b) acțiunea sau inacțiunea adiacentă, care constă, în mod alternativ, în înșelăciune sau abuz

de încredere; 2) urmările prejudiciabile sub forma prejudiciului patrimonial efectiv a cărui mărime se situează între limitele de care depășesc 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei; 3) legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

Elementul material se realizează prin acțiunea de dobândire ilicită a bunurilor de la victime, fiind întregit cu altele două, conținute în textul normei de incriminare - înșelăciune sau abuz de încredere.

Prin dobândire ilicită a bunurilor, legiuitorul prezumă un act opus celui licit, efectuat cu rea-credință, prin care făptuitorul obține (pentru sine sau pentru altul) transmiterea voită în proprietate, posesiune, detenție a bunului mobil sau imobil, a altor valori străine sau dreptului asupra acestora.

Prin intermediul *înșelăciunii sau al abuzului de încredere* făptuitorul exercită o influențare psihică asupra conștiinței și voinței victimei care, ca și cum cedând bunurile sale făptuitorului, presupune în mod eronat că ultimul este îndrituit a le lua. În astfel de situații nu se pune la îndoială că se lezează libertatea manifestării de voință, concretizată în facultatea persoanei de a adopta, în mod nestingherit, decizii privind dispunerea de bunurile care se află în posesia sa. Deși, în aparență, victima își transmite bunurile benevol către făptuitor, aceasta nu este decât o „prezentare scenică” făcută cu scopul de a demonstra celor din jur (deseori, inclusiv „martorilor oculari” care fac parte din același grup infracțional) caracterul „legitim” al tranzacției efectuate.

Înșelăciunea întrunește în sine variate metode, procedee și tehnici de operare ale făptuitorului - denaturarea informațiilor despre sine, despre apartenența de bunuri, dezinformarea victimei privitor la marfă, contra prestație, calitate, preț, echivalent etc.; utilizarea unor împrejurări, echipamente, documente fictive sau false; ascunderea unor informații, fapte, împrejurări obligatorii pentru comunicare victimei ș.a.; în funcție de circumstanțele faptei, înșelăciunea poate lua forma scrisă de realizare, verbală, electronică sau alta, fapt care nu are relevanță pentru existența infracțiunii de escrocherie. Prin oricare dintre cele două modalități - înșelăciunea sau abuzul de încredere, acțiunea făptuitorului este îndreptată la inducerea victimei în eroare, prin crearea unei false reprezentări a realității, indiferent de mijloacele utilizate, cu scopul obținerii transmiterii voite, sie ori altei persoane, a bunului sau dreptului asupra lui, ce aparține celui supus manoperelelor frauduloase.

La încadrarea juridică a infracțiunii de escrocherie nu are importanță metoda înșelăciunii și mijloacele utilizate, important este ca acestea să fie îndreptate scopului de sustragere, iar victima să fie indusă în eroare și să ajungă la o reprezentare greșită a unei situații sau împrejurări, determinante transmiterii voite a bunului.

Cea de-a doua modalitate sub care se înfățișează acțiunea adiacentă în cazul infracțiunii specificate la art.190 CP - este abuzul de încredere. În ipoteza abuzului de încredere, făptuitorul exploatează raporturile de încredere care sau stabilit între el și victimă. În cazul infracțiunii prevăzute la art.190 CP, abuzul de încredere nu poate fi privit ca modalitate a înșelăciunii. Din aceste considerente, este necesară punctarea criteriilor ce individualizează abuzul de încredere în raport cu înșelăciunea: - abuzul de încredere întotdeauna presupune o relație specială dintre făptuitor și victimă. O relație

având la bază încrederea între cei doi, condiționată de existența între ei a unor raporturi contractuale, a *afecțiunii reciproce*, ori de autoritatea funcției pe care o ocupă făptuitorul etc.; - abuzul de încredere presupune întotdeauna formarea unui climat de încredere de către făptuitor. Acest proces necesită, de regulă, premeditare și o durată comparativ mai lungă. Spre deosebire de înșelăciune, în ipoteza abuzului de încredere nu poate fi concepută săvârșirea spontană a infracțiunii, fără o etapă de pregătire relativ îndelungată; - înșelăciunea, ca modalitate a acțiunii adiacente în cadrul faptei prejudiciabile prevăzute la art.190 CP, comportă suficiență prin ea însăși. Nu necesită a fi secundată de realizarea subsecventă a abuzului de încredere, pentru a asigura dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, în contrast, abuzul de încredere este autosuficient în rare situații. De cele mai dese ori, trebuie secundat de înșelăciune, ca factor de sustentație pentru abuzul de încredere; - în cazul abuzului de încredere, este mai vădit concursul victimei la realizarea intenției infracționale a făptuitorului. De fapt, victima prognozează deficient conduita făptuitorului, ignorând elementara precauție. Activismul făptuitorului se manifestă doar cu prilejul obținerii încrederii victimei. După care totul se desfășoară ca și cum de la sine, fără o influențare sesizabilă din partea făptuitorului.

Colegiul penal reține că infracțiunea specificată la art. 190 CP este o infracțiune materială. Ea se consideră consumată din momentul în care făptuitorul obține posibilitatea reală de a se folosi sau a dispune de bunurile altuia la propria sa dorință.

Astfel, Colegiul Penal a constatat că la 25.11.2013 Savaș Zeki urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane și însușirea lor ulterioară, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și admitând în mod conștient survenirea acestora, la 25.11.2013 aflându-se în incinta restaurantului „McDonald's” amplasat pe str. Alecu Russo, 2, mun. Chișinău, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul că primește banii cheș, deoarece conturile SRL „ICHESAL” sunt blocate, pentru covoarele realizate întreprinderii turcești I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi, voalând această înșelăciune cu promisiunea că va semna recipisa corespunzătoare mai târziu deoarece nu are cu el ștampila SRL „ICHESAL” și că banii primiți î-i va introduce pe contul întreprinderii sale, ilicit a dobândit de la cet. Ozdemir Osman Dursun bani în sumă de 22 271 dolari SUA, care conform cursului oficial al BNM la data de 25.11.2013 constituie 290859,26 lei, după ce banii dobândiți ilicit, nu i-a introdus pe contul SRL „ICHESAL”, însă i-a folosit în scopuri personale, cauzând în rezultat părții vătămate Ozdemir Osman Dursun o daună în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 290859,26 lei, iar ulterior, la 22.09.2014 executorul judecătoresc în baza ordinului de încasare fără procedură judecătorească (dosarul nr.*****), necătând la faptul că deja primise banii pentru marfa livrată, repetat a încasat forțat direct de la întreprinderea turcească I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi în beneficiul SRL „ICHESAL” bani în sumă de 22 271 dolari SUA pentru același lot de marfa livrat anterior.

Tot el, continuându-și acțiunile sale criminale, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane și însușirea lor ulterioară, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și admitând în mod conștient survenirea acestora, în perioada 09-12 iunie 2014, aflându-se în incinta

restaurantului „McDonald's” amplasat pe str. Alecu Russo, 2, mun. Chișinău, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul că un alt stoc de covoarele care urmează a fi realizat întreprinderii turcești I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi este blocat în punctul vamal din Republica Moldova, iar pentru transferarea mărfii are nevoie de 7500 dolari SUA pentru achitarea datoriilor fiscale și 7500 dolari SUA care urmează să fie depuse pe contul serviciului vamal, voalând această înșelăciune cu promisiunea că va semna recipisa corespunzătoare mai târziu deoarece nu are cu el ștampila SRL „ICHESAL” și că banii primiți îi va introduce pe contul întreprinderii, la fel invocând faptul, că conturile SRL „ICHESAL” sunt blocate, ilicit a dobândit de la cet. Ozdemir Osman Dursun bani în sumă de 15 000 dolari SUA, care conform cursului oficial al BNM la rata medie în perioada 10.06.2014 - 12.06.2014, constituie 208844 lei, după ce banii dobândiți ilicit, nu i-a introdus pe contul SRL „ICHESAL”, însă i-a folosit în scopuri personale, cauzând în rezultat părții vătămate Ozdemir Osman Dursun o daună în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 208446 lei.

Astfel, realizarea de către inculpat a înșelăciunii și abuzului de încredere, care a produs daune în proporții deosebit de mari, s-a exprimat prin faptul că acesta a asigurat victima că primește suma de 22 271 dolari SUA în bani cheș deoarece conturile SRL „ICHESAL” sunt blocate, însă ulterior această sumă va fi introdusă pe contul întreprinderii sale SRL „ICHESAL” pentru covoarele realizate întreprinderii turcești I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi, iar suma de 7500 dolari SUA urmează să fie depusă pe contul serviciului vamal întru achitarea datoriilor fiscale pentru un alt stoc de covoare care urma a fi realizat întreprinderii turcești I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi este blocat în punctul vamal din Republica Moldova.

Ulterior, însă la 22.09.2014 executorul judecătoresc în baza ordinului de încasare fără procedură judecătorească (dosarul nr.*****), a încasat forțat direct de la întreprinderea turcească I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi în beneficiul SRL „ICHESAL” bani în sumă de 22 271 dolari SUA pentru același lot de marfa livrat anterior, deși I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi prin intermediul reprezentantului său Ozdemir Osman a achitat direct lui Savaş Zeki suma dată.

La fel, suma de 7500 dolari SUA nu a fost depusă nici pe contul serviciului vamal și nici pe contul SRL „ICHESAL” fiind folosiți de Savaş Zeki în scopuri personale.

În context, Colegiul Penal notează prin nota informativă nr. 01-17/1-1524 din 19 martie 2015 semnată de șeful adjunct al IFS mun. Chișinău, șef al DAF Rîșcani, Maria Lavric, Procuratura sectorului Rîșcani, mun. Chișinău, a fost informată că conform informațiilor privind rulajul mijloacelor bănești, soldul pe conturile bancare, tranzacțiile și operațiunile efectuate, primite de la băncile unde are deschise conturi bancare SRL „ICHESAL”, în perioada 25.11.2013-12.03.2015 nu au fost înregistrate careva tranzacții pe conturi.

Astfel, se atestă că în rezultatul acțiunilor directe și nemijlocite ale inculpatului Savaş Zeki părții vătămate Ozdemir Osman, i-au fost cauzate daune în proporții deosebit de mari, or, la stabilirea proporțiilor instanța a luat în considerare că faptele s-au consumat în anul 2013 și luna iunie 2014, respectiv a fost aplicat cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2013 stabilit prin hotărârea Guvernului

Republicii Moldova nr. 951 din 20.12.2012, care a fost stabilit în mărime de 3850 lei și pentru anul 2014 stabilit prin hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1000 din 13.12.2013, care a fost stabilit în mărime de 4225 lei.

În corespundere cu art. 126 alin. (1¹) Cod Penal, se consideră proporții deosebit de mari valoarea bunurilor sustrate, dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care depășește 40 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Astfel, în perioadele menționate, proporții deosebit de mari se considera valoarea prejudiciului care depășea suma de 154000 lei și respectiv 169000 lei.

În aceste circumstanțe, instanța de apel relevă că, toate aceste acțiuni demonstrează realizarea în întregime de către inculpat a laturii obiective a infracțiunii imputate, sub formă de fapt consumat.

12.2. *Latura subiectivă* a infracțiunii prevăzute la art. 190 CP se caracterizează, în primul rând, prin vinovăție sub formă de intenție directă. De asemenea, la calificarea faptei este obligatorie stabilirea scopului special - a scopului de cupiditate.

Deci, în planul laturii subiective se reține că din probatoriul cercetat în cadrul ședinței de judecată rezultă cu certitudine că inculpatul Savaș Zeki, a acționat cu intenție directă, urmărind scopul de cupiditate, și anume acela de a dobândi prin înșelăciune și abuz de încredere mijloacele bănești, asigurând partea vătămată că banii transmiși vor fi depuși în contul SRL „ICHESAL” ca plată pentru covoarele procurate de I.M.T. Diș Ticaret Limited Şirketi sau pe contul serviciului vamal întru achitarea datoriilor fiscale pentru un alt stoc de covoare care urma a fi realizat întreprinderii turcești I.M.T. Diș Ticaret Limited Şirketi.

12.3. *Subiectul* infracțiunii este persoana fizică responsabilă care la momentul săvârșirii infracțiunii a împlinit vârsta de 14 ani, fapt întrunit de inculpatul Savaș Zeki.

13. De altfel, în urma verificării circumstanțelor de fapt și de drept, cât și a argumentelor apărătorului în interesele inculpatului Savaș Zeki, expuse în cererea de apel, instanța de apel ajunge la concluzia că lipsesc careva dubii sau bănuieli care ar putea pune la îndoială vinovăția inculpatului Savaș Zeki în comiterea faptei incriminate.

Astfel, instanța de judecată conchide că vinovăția inculpatului Savaș Zeki în săvârșirea infracțiunii incriminate a fost demonstrată pe deplin.

14. *Cît privește argumentele expuse de apărător în cererea de apel, Colegiul penal le respinge ca nefondate și lipsite de suport factologic.*

14.1. Astfel, apărătorul a invocat în cererea de apel că organul de urmărire penală a omis să prezinte probe ce ar confirma faptul că partea vătămată Ozdemir Osman s-a aflat sau nu pe teritoriul Republicii Moldova în data de 25.11.2013 și 09-12.06.2014.

În acest sens, Colegiul Penal notează că la fila dosarului 120 a volumului 1 este anexat extrasul din sistemul de căutare Acces Web prin care se confirmă că la data de 25.11.2013, Ozdemir Osman, născut la ***** a intrat în Republica Moldova prin Punctul de Trecere a Frontierei Chișinău-Aeroport și a părăsit teritoriul Republicii Moldova la 29.11.2013 prin același punct de trecere a frontierei. La fel, la data de 09.06.2014,

Ozdemir Osman, născut la ***** a intrat în Republica Moldova prin Punctul de Trecere a Frontierei Chișinău-Aeroport și a părăsit teritoriul Republicii Moldova la 13.06.2014 prin același punct de trece a frontierei.

Respectiv, contrar alegațiilor inculpatului expuse în cadrul urmăririi penale, dar și în instanța de fond precum că la data săvârșirii faptelor incriminate, partea vătămată Ozdemir Osman nici nu s-ar fi aflat pe teritoriul Republicii Moldova sunt combătute prin proba menționată, din care rezultă clar că la 25.11.2013 și 09-12.06.2014, perioadă în care Savaș Zeki a săvârșit faptele de escrocherie, partea vătămată Ozdemir Osman se afla pe teritoriul Republicii Moldova.

14.2. În continuare, partea apărării a invocat faptul că instanța de fond nu ar fi ținut cont de contradicțiile existente între declarațiile părții vătămate Ozdemir Osman și cele ale martorului Ertuk Nevzad, legate de locul, data și ora transmiterii sumei de bani către Savaș Zeki.

Cu referire la acest argument, instanța de apel notează că fiind audiat în instanța de fond, partea vătămată Ozdemir Osman a declarat că *”... suma de 22 271 de dolari a fost transmisă de către partea vătămată personal în numerar la data de 25.11.2013 în sediul restaurantului MC Donalds aflat în sediul Rîșcani mun. Chișinău, banii au fost transmiși în prezența martorilor Nevzad Erturc și cetățeanul R. Moldova Liliana numele acesteia nu îl cunoaște... la data de 09.06.2014 i-a achitat lui Zeki Savaș iarăși în sediul restaurantului MC Donalds aflat în sect. Rîșcani mun. Chișinău suma de 15 000 de dolari aceasta sumă de bani a fost achitată în prezența lui Nevzad Erturc și doamna Liliana, urma să mai fie la momentul transmiterii sumei de bani un alt cetățean al Turciei pe numele Mehmed Nair, dar din motiv că ultimul era în spital la momentul transmiterii sumei bănești acest cetățean nu a fost prezent...”*.

Martorul **Erturk Nevzat** fiind audiat în ședința de judecată în instanța de fond a comunicat instanței că *”... fiind ori în noiembrie, ori în decembrie 2013. Menționează că atunci partea vătămată a venit din Turcia, s-au întâlnit și cu inculpatul într-un local care este în apropiere de sediul instanței, și partea vătămată, în prezența sa, a transmis inculpatului o sumă bănească. Atunci a fost transmisă suma de aproximativ 22000 dolari... localul unde a avut loc transmiterea sumei de 22000 dolari a fost în sediul restaurantului ”McDonalds” de aici pe alături, suma de 15000 dolari tot aproape de acest local, fiind transmiși în mașini, pe lângă mașină de taxi care ei au folosit-o pentru a veni în zona dată și suma de 22000 dolari și suma de 15000 dolari au fost transmise după masă, nu ține minte la ce oră... A trecut ceva timp. Ce a povestit la etapa anterioară la urmărire penală și în ședință urmează a fi luat în considerare...”*.

Instanța de apel, notează că la urmărirea penală, la data de 10.10.2014, Erturk Nevzat fiind audiat în calitate de martor a declarat că *”... în noiembrie 2013 a fost telefonat de Osman Ozdemir care l-a rugat să vină în Chișinău împreună cu Liliana, care cunoaște limba turcă pentru a se întâlni cu Savaș Zeki și a discuta cu ultimul. În Chișinău a venit cu Liliana și la un restaurant Mc Donalds care se află nu departe de Inspectoratul de Poliție unde se află la moment, strada nu o cunoaște, Osman Ozdemir i-a comunicat că a venit să-i aducă banii pentru covoarele exportate lui Savaș Zeki, deoarece conturile firmei sunt blocate. Peste puțin timp a venit și Savaș Zeki, apoi*

Osman Ozdemir a scos și a numărat suma de 22000 dolari și ceva, dar exact nu ține minte, pe care i-a dat lui Zeki Savaş. ... În anul 2014 a mai colectat 172 de covoare țesute manual, care trebuiau exportate la I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi și domnul Osman l-a contactat și o spus că vine în Moldova pentru rezolvarea problemei legate cu exportarea acestui volum de covoare. Martorul, împreună cu Rusanosvschi Liliana a venit în Chișinău și s-au întâlnit la sediul restaurantului Mc Donalds. Acolo, Ozdemir Osman a transmis în prezența lor lui Savaş Zeki suma de 15000, din care cu suma de 7500 urmau să fie achitate amenzile la Inspectoratul Fiscal, iar suma de 7500 urmau a fi depuse în calitate de garanție pe contul Vămii, că marfa o să fie exportată...”

Astfel, Colegiul Penal atestă că careva divergențe esențiale între declarațiile martorului Erturk Nevzat și ale părții vătămate Ozdemir Osman cu privire la perioada și locul transmiterii banilor, dar și cu referință la sumele transmise lui Savaş Zeki nu există. Dimpotrivă, declarațiile martorului și ale părții vătămate coroborează atât între ele, cât și cu celelalte probe administrate de organul de urmărire penală.

14.2. La fel, partea apărării a susținut în cererea de apel că, organul de urmărire penală urma să atribuie calitatea de parte vătămată nemijlocit proprietarului banilor – companiei turcești I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi și nu persoanei fizice Ozdemir Osman căruia acest drept nu-i aparține sub nici-o formă, fapt ce demonstrează în opinia apărătorului caracterul vădit nejustificat al acțiunilor/inacțiunilor organului de urmărire penală, acestea fiind manifestate prin începerea și desfășurarea procesului penal în lipsa părții vătămate reale.

Colegiul Penal notează însă că, potrivit art. 59 Cod de procedură penală, (1) Parte vătămată este considerată persoana fizică sau juridică căreia i s-a cauzat prin infracțiune un prejudiciu moral, fizic sau material, recunoscută în această calitate, conform legii, cu acordul victimei. Minorul căruia i s-a cauzat prejudiciu prin infracțiune va fi considerat parte vătămată fără acordul său. (2) Recunoașterea ca parte vătămată se efectuează prin ordonanța organului de urmărire penală, imediat după stabilirea temeiurilor de atribuire a unei asemenea calități procesuale. (3) În cazul în care, după recunoașterea persoanei ca parte vătămată, s-au constatat circumstanțe care atestă lipsa cauzării prejudiciului, organul de urmărire penală încetează participarea acestei persoane ca parte vătămată în procedura respectivă prin ordonanță motivată.

Astfel, instanța de apel reține că urmărirea penală în prezenta speță a fost pornită la data de 07.10.2014 în baza plîngerii depuse de Ozdemir Osman în care se solicita atragerea la răspundere penală a lui Savaş Zeki care prin înșelăciune i-a adus un prejudiciu material în sumă de 22271 dolari SUA și 15000 dolari SUA.

Ulterior, prin Ordonanța organului de urmărire penală din 10.10.2014, în baza cererii depuse de Ozdemir Osman, ultimul a fost recunoscut în calitate de parte vătămată.

Fiind audiat în calitate de parte vătămată în cadrul urmăririi penal, Ozdemir Osman a explicat că sumele de 22271 dolari SUA și 15000 dolari SUA le-a primit prin recipisă de la directorul I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi, Suat Terzioğlu și s-a obligat ca sumele date să i le transmită lui Savaş Zeki și Irina Savaş ca plată pentru marfa exportată de firma acestora – covoare țesute manual.

La fel, din conținutul declarațiilor rezultă că deși partea vătămată a transmis lui Savaş Zeki sumele de 22271 dolari SUA și 15000 dolari SUA, la data de 22.09.2014, la întreprinderea I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi s-a prezentat un executor judecătoresc din Turcia care a venit cu un titlu executoriu și a încasat de la I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi suma de 22271 dolari SUA în beneficiul "Ichesal" SRL, și atunci și-au dat seama că au fost înșelați de bani Zeki Savaş. La moment el, Ozdemir Osman este obligat că achite firmei I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi sumele de 22271 dolari SUA și 15000 dolari SUA.

Instanța de apel subliniază că declarațiile părții vătămate se confirmă prin: copia tradusă și autenticată a obligațiunii semnată de Osman Ozdemir la 22.11.2013, prin care Osman Ozdemir confirmă faptul că a primit de la directorul Întreprinderii I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi, Suat Terzioğlu suma de 22 300 (douăzeci și două mii trei sute) dolari SUA și se obligă să achite în numerar această sumă de bani pentru covoare procurate de compania I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi fondatorilor companiei "ICHESAL" Irina și Zeki Savaş; copia tradusă și autenticată a obligațiunii semnată de Osman Ozdemir la 06.06.2014, prin care Osman Ozdemir confirmă faptul că a primit de la directorul Întreprinderii I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi, Suat Terzioğlu suma de 15000 (cincisprezece mii) dolari SUA și se obligă să achite în numerar această sumă de bani în baza solicitării personale pentru covoare procurate de compania I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi, achitarea amenzilor și în calitate de garanție fondatorilor companiei "ICHESAL" Irina și Zeki Savaş; originalul certificatului de autorizare din 08.11.2011 în limba turcă, însoțit de traducerea Autorizației care este semnată de directorul I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi Suat Terzioğlu prin care acesta îl împuternicește pe Osman Ozdemir să prezinte interesele întreprinderii pe teritoriul Republicii Moldova, să vîndă și să procure marfă, să primească sume bănești pentru mărfuri vîndute și să achite inclusiv și în avans prețul produselor sau mărfii care vor fi procurate pentru I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi și copia ordinului de încasare fără procedură judecătorească, dosar nr. *****, în limba turcă pe una filă și copia traducerii acestuia pe una filă privind încasarea de la I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi în beneficiul Î.M. "ICHESAL" S.R.L. a sume de 22 271,00 dolari SUA.

La fel, declarațiile părții vătămate se confirmă și prin declarațiile martorului **Enturk Nevzat**, care în instanța de fond a confirmat că la sfârșitul toamnei- începutul iernii 2013 Ozdemir Osman i-a transmis lui Savaş Zeki suma de 22000 dolari, iar în iunie 2014, i-a mai transmis suma de 15000 dolari.

Partea apărării a susținut că la materialele cauzei nu există o probă materială care ar confirma faptul că I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi ar fi solicitat de la Ozdemir Osman restituirea sumelor de 22271 dolari SUA și 15000 dolari SUA.

Totuși instanța de apel menționează că probele administrate dovedesc faptul că Ozdemir Osman a primit de la I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi sumele de 22271 dolari SUA și 15000 dolari SUA și și-a asumat obligația de transmite sumele respective către Savaş Zeki și Irina Savaş ca plată pentru marfa exportată de firma acestora – covoare țesute manual, că Ozdemir Osman și-a respectat angajamentele asumate și a transmis sumele menționate lui Savaş Zeki, care a folosit însă banii primiți în scopuri personale și

nu în scopul avut în vedere de partea vătămată la momentul transmiterii mijloacelor bănești.

Respectiv, este evident că în această situație Ozdemir Osman întrunește condițiile stabilite la art. 59 Cod de procedură penală, iar organul de urmărire penală corect l-a recunoscut în calitate de parte vătămată.

14.3. A mai susținut partea apărării că, partea vătămată nu a demonstrat cum a introdus în țară, prin intrări unice așa sume mari în numerar, fără a-i declara la vamă, or în prezent se permite introducerea în țară a numerarului fără a-l declara pînă la suma de 10 000 euro, iar la perioada anilor 2013-2014, această sumă era mult mai mică.

În acest sens instanța de apel reține că fiind audiat în ședința de judecată în instanța de fond, partea vătămată Ozdemir Osman a declarat că *"...banii respectivi i-a adus în R. Moldova în numerar în buzunar. Declară că nimeni nu a solicitat declararea la vamă a sumelor bănești și dînsul i-a adus personal în buzunar...."*.

Colegiul Penal notează că obiectul prezentei cauze penale sunt faptele de escrocherie comise de inculpatul Savaș Zeki, astfel că esențial pentru soluționarea justă a speței este demonstrarea faptului însușirii mijloacelor bănești în mărime de 22271 dolari SUA și 15000 dolari SUA de către inculpat, lucru care a și fost probat. Cît privește modul, legalitatea sau corectitudinea prin care partea vătămată a introdus sumele date în Republica Moldova, nu ține de competența instanței de a le da o apreciere în prezenta cauză.

14.4. Cît privește critica adusă de partea apărării probelor acuzării enumerate în Procesul-verbal de ridicare din 10.10.2014 și Ordonanța de anexare a documentelor la cauza penală (f.d.25-48 vol.I) și anume, copia obligațiunii cet. Osman Ozdemir din 22.11.2013 în limba turcă pe una filă și copia traducerii acesteia pe una filă, copia obligațiunii cet. Osman Ozdemir din 06.06.2014 în limba turcă pe una filă și copia traducerii acesteia pe una filă, originalul certificatului de autorizare din 08.11.2011 a I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi în limba turcă pe una filă și traducerea acestuia pe una filă, duplicatul certificatului de înregistrare a firmei I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi în limba turcă pe una filă și traducerea acestuia pe una filă, copia facturii din 01.08.2012 în limba turcă pe una filă și copia traducerii acesteia pe una filă, copia facturii din 19.02.2014 în limba turcă pe una filă și copia traducerii acesteia pe una filă, copia facturii din 01.08.2013 în limba turcă pe una filă și copia traducerii acesteia pe una filă, copia facturii din 29.11.2011 în limba turcă pe una filă și copia traducerii acesteia pe una filă, copia scrisorii recomandate nr. 3000019418206, în limba turcă pe una filă și copia traducerii acesteia pe una filă, copia ordinului de încasare fără procedură judecătorească, dosar nr. *****, în limba turcă pe una filă și copia traducerii acestuia pe una filă, copia certificatului fiscal a firmei I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi în limba turcă pe una filă și copia traducerii acestuia pe una filă, Colegiul Penal nu o poate aprecia altfel decît ca o poziție de apărare.

Instanța de apel subliniază că organul de urmărire penală, în acord cu prevederile art. 93 alin. (1) Cod de procedură penală a administrat acele probe care în viziunea sa puteau contribui la caz la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la

identificarea faptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei.

Mai mult ca atât, la data de 23 octombrie 2014, în scopul stabilirii cantității de covoare turcești importate de I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi de la S.R.L. "ICHESAL", modalitatea și nivelul de achitare dintre aceștia precum și a altor circumstanțe necesare pentru examinarea obiectivă, completă și multilaterală a cauzei, a dispus efectuarea controlului economico-financiar la S.R.L. "ICHESAL".

La data de 11.11.2014, directorul Inspecției Financiare a Ministerului Finanțelor a informat organul de urmărire penală că nu a fost posibilă inspectarea financiară tematică la S.R.L. "ICHESAL" deoarece administrator Companiei, Irina Savaș s-a eschivat să prezinte documentele necesare.

Astfel, se atestă că partea apărării s-a rezumat doar la critica adusă acțiunilor organului de urmărire penală și a probelor administrate fără a contribui în mod activ la administrarea acelor probe care în viziunea apărării puteau fi în favoarea inculpatului.

La fel, apărarea, în cererea de apel a divizat și apreciat fiecare din probele administrate de organul de urmărire penală în mod separat, evitînd să le dea apreciere din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar tuturor probelor în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Totuși, instanța de apel notează că mijloacele materiale de probă indicate supra în ansamblul lor coroborează atât între ele, cât și cu declarațiile părții vătămate și ale martorului audiat și permit instanței de a reconstitui în întregime circumstanțele săvîrșirii faptelor incriminate inculpatului.

Astfel, probele menționate confirmă existența dar și genul de activitate a I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi și S.R.L. "ICHESAL", existența relațiilor comerciale între I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi și S.R.L. "ICHESAL" a cărei fondator și administrator a fost Savaș Irina, soția lui Savaș Zeki, faptul exportării covoarelor de către S.R.L. "ICHESAL" din Republica Moldova în Turcia, către I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi, faptul transmiterii de către Ozdemir Osman Dursun lui Savaș Zeki a sumei de 22 271 dolari SUA pentru covoarele realizate întreprinderii turcești I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi, faptul transmiterii de către Ozdemir Osman Dursun lui Savaș Zeki a sumei de 15 000 dolari SUA, care a solicitat de la partea vătămată suma dată sub pretextul că un alt stoc de covoarele care urmează a fi realizat întreprinderii turcești I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi este blocat în punctul vamal din Republica Moldova și în final faptul încasării de către executorul judecătoresc din Turcia de la I.M.T. Diş Ticaret Limited Şirketi în beneficiul Î.M. "ICHESAL" S.R.L. a sume de 22271,00 dolari SUA.

14.5. Cît privește denunțul avocatului V. Țaulean, în interesele lui Zeki Savaș, prin care a solicitat să fie întreprinse măsuri pentru atrage la răspundere pe cetățeanul de origine turcă, Ozdemir Osman Dursan, în baza art. 311 alin. (2) Cod Penal, instanța de apel notează că acel fapt că pînă la moment partea apărării nu a prezentat instanței soluția adoptată de organul de urmărire penală pe marginea denunțului se datorează exclusiv inacțiunilor inculpatului și apărătorilor acestuia și nu poate fi imputat instanței de fond sau instanței de apel.

14.6. La fel, instanța de apel respinge ca nefondate afirmațiile apărătorului precum că la faza de urmărire penală au fost admise multiple încălcări de procedură, care duc la nulitatea acțiunilor procesuale efectuate, or din conținutul cererii de apel nu este clar la care încălcări de procedură se referă apărătorul. De altă parte la materialele cauzei nu se regăsește nici-o plîngere adresată organului de urmărire penală, procurorului de caz, procurorului ierarhic superior sau judecătorului de instrucție prin care să fi fost contestate acțiunile/inacțiunile sau actele organului de urmărire penală pretins a fi efectuate cu încălcarea procedurii.

15. *Cu referire la pedeapsa ce urmează a fi stabilită inculpatului Savaș Zeki,* Colegiul Penal menționează că potrivit prevederilor art. 61 alin.(1) din Codul penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor. Iar, potrivit alin.(2) al aceleiași dispoziții legale, pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Conform art. 75 alin. (1) din Codul penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Iar potrivit alin.(2) al aceleiași dispoziții legale o pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Astfel, din dispozițiile art. 75 alin.(1) Codul penal, se desprind trei criterii generale cu valoare de principiu. Pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată.

Ca urmare, pedeapsa penală este echitabilă atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane. Or, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Legalitatea pedepsei impune instanței obligația de a stabili pedeapsa în limitele fixate în Partea Specială și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții Generale a Codului penal.

Iar, individualizarea pedepsei constă în obligația instanței de a stabili măsura pedepsei concrete infractorului, necesară și suficientă pentru realizarea scopurilor legii penale și pedepsei penale.

După această clarificare, instanța accentuează că pedeapsa aplicată inculpatului trebuie să fie capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului Penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Limitele termenelor de pedeapsă, prevăzute în partea specială, sunt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvârșite. Gravitatea acesteia constă în modul și mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmările produse sau care s-ar fi putut produce.

Cuantumul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvârșite, se stabilește având în vedere persoana celui vinovat, care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația materială, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului pînă sau după săvârșirea infracțiunii, deci este vorba de personalitatea infractorului.

Pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate în așa fel încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare.

15.1. În continuare, instanța de apel reține că infracțiunea prevăzută la **art. 190 alin. (5) Cod penal, *escrocherie* - adică dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere săvârșite în proporții deosebit de mari, se pedepsesc cu închisoare de la 8 la 15 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 5 ani.**

Astfel, infracțiunea săvârșită de Savaș Zeki se atribuie conform art. 16 Cod penal la categoria infracțiunilor *deosebit de grave*.

15.2. Cu privire la personalitatea inculpatului Savaș Zeki, se reține faptul că acesta la evidența medicului psihiatru și narcolog nu se află și anterior nu a fost judecat. Careva circumstanțe care ar agrava sau atenua răspunderea penală a inculpatului Savaș Zeki instanța de apel nu a constatat.

15.3. Astfel, ținînd cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de lipsa circumstanțelor atenuante și agravante, de personalitatea celui vinovat, precum și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, Colegiul penal conchide că lui **Savaș Zeki**, pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) CP, urmează a-i fi stabilită pedeapsa sub formă de ***închisoare pe un termen de 8 (opt) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita activități ce țin de administrarea bunurilor și a mijloacelor financiare pe un termen de 3 (trei) ani.***

La stabilirea tipului de penitenciar, Colegiul penal a ținut cont de faptul că potrivit art.72 alin.(4) Cod Penal, în penitenciare de tip închis execută pedeapsa persoanele condamnate la închisoare pentru infracțiuni deosebit de grave și excepțional de grave, săvârșite cu intenție.

În context, pedeapsă sub formă de închisoare cu executare este legală, întemeiată și echitabilă în raport cu circumstanțele cauzei.

Colegiul Penal menționează că la caz, doar o pedeapsă privativă de libertate este echitabilă, care va atinge scopul legii penale de restabilire a echității sociale, corectare a

condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane.

Relevant, este faptul că pedeapsa sub formă de închisoare este aplicabilă la caz, și va duce la realizarea scopurilor sancțiunii, astfel contribuind la reeducarea inculpatului, la formarea unei atitudini pozitive a acestuia față de ordinea de drept, regulile de conviețuire sociale, principiile morale și atingerii scopului pedepsei penale.

Or, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Pedeapsa prea blândă va fi apreciată ca o atitudine tolerantă din partea statului a comportamentului prejudiciabil și va diminua încrederea societății în eficacitatea și echitatea sistemului de justiție.

16. Cu referire la acțiunea civilă, instanța de apel constatată că prin sentința Judecătorei Chișinău (sediul Rîșcani) din 17 decembrie 2020, acțiunea civilă a părții civile Ozdemir Osman a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă.

Art. 410 pct. (1) Cod de procedură penală, stabilește că, instanța de apel, soluționînd cauza, nu poate crea o situație mai gravă pentru persoana care a declarat apel.

În acest sens, instanța de apel reține că sentința instanței de fond nu a fost contestată nici de acuzatorul de stat și nici de partea vătămată, astfel că adoptarea de instanța de apel a unei soluții de admiterea a acțiunii civile va agrava situația inculpatului Savaș Zeki în propriul apel, motiv din care Colegiul Penal va menține sentința instanței de fond cu referire la acțiunea civilă depusă de partea vătămată Ozdemir Osman.

17. Reieșind din considerentele expuse supra, Colegiul Penal va admite apelul declarat de apărătorul Armanu-Ghemu Ludmila în interesele inculpatului Savaș Zeki împotriva sentinței Judecătorei Chișinău (sediul Rîșcani) din 17 decembrie 2020, casează sentința parțial în latura penală inclusiv din oficiu, în temeiul art. 409 Cod de procedură penală și pronunță și va pronunța în această parte o nouă hotărîre potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

Colegiul Penal menționează că pronunțarea Deciziei motivate a fost stabilită pentru data de 14 martie 2023. Ținînd însă cont de numărul de cauze aflate în procedură, dar și de prevederile art. 338 alin. (3) Cod de procedură penală, instanța de apel a amînat pronunțarea Deciziei motivate pentru 21.03.2023.

În conformitate cu art. art. 415 alin. (1), pct. 2), 417-418 Cod Procedură Penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău –

DECIDE:

Admite apelul declarat de apărătorul Armanu-Ghemu Ludmila în interesele inculpatului Savaș Zeki împotriva sentinței Judecătorei Chișinău (sediul Rîșcani) din 17 decembrie 2020, casează sentința parțial, în latura penală, inclusiv din oficiu, în temeiul art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală și pronunță în această parte o nouă hotărîre potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează:

Savaş Zeki se recunoaşte vinovat de comiterea infracţiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal şi în baza acestei Legi, i se stabileşte pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 8 (opt) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcţii sau de a exercita activităţi ce ţin de administrarea bunurilor şi a mijloacelor financiare pe un termen de 3 (trei) ani.

Termenul executării pedepsei cu închisoarea aplicată în privinţa lui Savaş Zeki se va calcula din momentul reţinerii acestuia, de către organele competente, cu includerea în acest termen durata reţinerii lui Savaş Zeki de la 22 octombrie 2014 până la 25 octombrie 2014.

Se menţin celelalte dispoziţii ale sentinţei Judecătoriei Chişinău (sediul Rîşcani) din 17 decembrie 2020.

Decizia este susceptibilă de a fi pusă în executare din momentul adoptării, însă poate fi atacată cu recurs în Curtea Supremă de Justiţie în termen de 30 zile de la pronunţarea deciziei motivate.

Decizia motivată pronunţată în şedinţă publică la data de 21 martie 2023, orele 14:00.

Preşedintele şedinţei, judecător:

Oxana Robu

Judecător:

Igor Mânăscurtă

Judecător:

Marcel Juganari